



MANONIAN

WIMBUBERSEA



Acélveretű igazság az, hogy a gerinces franciskánizmus alkotó személyiségei mindig a mély és reális alapokon nyugvó értékek szellemi s lelki kulturmiliójében teremnek, akik a hit tudatos bátor harcosai, nagy problémák mély szemleletű meglátói s akik tudásgyökérzetüket az élet mélyeibe eresztik.

Ilyen „spiritus principalis” a mi új Foatyánk,  
P. Oslay Oswald,

aki földeseli szavát: „Evangelizare me misit Deus” - „Tűzet jöttem bocsátani a földre, s mit akarnék, ha nem hogy lobogjon.”

Övezzük Ot itt most a szeretet és ragaszkodás fonta megértések rozsaillatú koszorújával s egyben kérjük, öleljen minket diadalmas hatalmu szerető szivere, hogy megtanuljunk csodálni egyéniségében a varázslatot, hitében a mélységet, eszmében a komolyságot es nagyságot s életében az átélt, izzó franciskánizmust. Eszedzünk hozzá, hogy gyűjtsön tűzet, elevenet és forrot, a mi lelkünknek és kultúránknak is, hogy hitünket szívvél-lelkekkel élő, Rendünknek tuzos energiákkal beálló elszánt harcosai legyünk a ferences akarások es tettekészség meggyőződéses igazainak vértanui mezején.

Hirdesse nekünk az „evangelium vitae et veritatis”-t az esztétika napsugarában es a harmónia jegyében. Az ifjúság ügye iránt való odaadása az atadás lelkiületét hozza viszontáldozatul, mert a szeretet a legnagyobb energia s a leghatalmasabb hatalyu melegítő erő. „Cor nostrum dilatatum est.” Qualis rex, talis grex:-

Ily erzelmekek sziveben köszönti hódolatteljesen új Foatyját a Magyar Umbria.



## A SZENTÁLDÓZÁS.

Ego sum panis vitae;  
Venite et manducate.

Az Egyház kétezer éves története arról tanuskodik, hogy mindig voltak nagy emberek, kiket többé kevésbé az egész keresztény világ megcsodált; kiknek élete és cselekedete. cökat követésre buzdított. Mindig voltak nagy emberek, kik tudtak lelkesülni a szép, eszményi, isteni után s másokat is lelkesítették. Csodálattal telünk el, ha rágondolunk azokra a keresztényekre, akik a háromszázados üldöztetés alatt oly állhatatosak voltak, hogy inkább készek voltak feláldozni életüket és vérüket, inkább elszenvedték a legválogatottabb kínokat, de szent meggyőződésükből egy szemernyit sem engedtek. Csodálkozunk azokon a gyenge nőkön és gyermekeken, kik a földalatti katakombákba rejtőzködtek, lemondva mindenről, egy láthatatlan korona elnyeréséért versenyeztek. S bámulatba ejt amikor a lanyhaságból felocsudó mexikóiakra gondolunk, kik hősiesség magatartással és elszántsággal állnak a puskatús elé s áldozzák fel életüket Jézusért, a „Mi Királyunk”ért.

Valóban, ha kétezer év történetét végignézzük, arra a meggyőződésre jutunk, hogy a katolikus Egyház példátlanul álló jellemnevelő intézmény. A megdicsőült szenteknek és vértanúknak milliói sorakoznak egy zászló alá, a Krisztus zászlaja alá. Ezek a hősök és vértanúk élő alakok-jellemek voltak, akár csak mi. Onkéntelenül is ajkunkra tolul a kérdés, mi tette őket naggyá, hőökké, szentekké. Honnan merítették erőt az erőtlenségükben?...Az oltáriszentségből, melyet egyedül a katolikus Egyház, mint az isteni igazság s a kegyelem őrzője, adhat, mert a „katolikus vallás nemcsak feladata gyanánt tüzte ki az emberben rejlő állatiasság ellen való küzdelmet, azaz az akarat nevelését, hanem isteni erőt

is bocsát a gyenge akarat rendelkezésére." / Payot/. Ezt a csodálatos erőt a szentáldozás eszközi. Vajjon miért folyik a kegyelem a legfőbb forrásból a lélekbe és hogyan alakítja benne a legszebb és legnagyobb jellemet? Jegyezzük meg, hogy a jellem a szentáldozás egyedüli gyümölcse, melynek kialakítására a kegyelemnek kell közreműködnie. Ezt világosan bizonyítja Szalézi sz. Ferenc eme tanúsága: Ha már azt is kitalálták, hogy lehet keserű mandulafát éde ssé változtatni, ugy t. i., hogy kifurják a fa gyökerét s kieresztik belőle a keserű nedüt, miért ne tudnók mi is kieresztelni a rossz hajlamokat magunkból, hogy helyettük jókat vegyünk fel? Nincs oly természet, amelyet valamely rossz szokás meg ne tudna rontani, valamint oly darabos sincs, amely első sorban Isten kegyelmével, másodsorban figyelemmel és éberséggel ne volna nevelhető és javítható."

Az emberi természetnek van története. Volt aranykora, melyben a kegyelem köntösében tündöklött s ekkor minden hódolt benne az észnek. De jött nemsokára a forradalmak véres kora, amely a kegyelem elvesztését, a felsőbb erők megsebesülését s az alsóbbak felszabadulását, halált és a betegségek ezer faját hozta.

Sajnos, e korban születünk mi is. A kegyelem birtokából kiestünk, jóra való hajlandóságunk megkisebbedett, csak önmagunk képességs maradt meg alkotórészeinkkel. A megcsorbult, összeroncsolt jellemből ép, egészséges karaktert kell kovácsolnunk. Igen, de hogyan? Hiányzanak az erők. A kihalt növényt hiába öntözik, hiába ültetik melegágyba, ha nincs benne életerő, nem segít semmi. Az akarattal is így vagyunk. Hiába törtetünk, hiába minden fáradozásunk, rossz hajlamaink féktelensége és korlátlan szabadsága mindig ellene zudul, összetöri és meghiusítja. A legtöbbször úgy vagyunk, hogy amikor jót akarunk véghezvinni, a legnagyobb gyengeségnek és tehetetlenségnek a tanujelét adjuk. Az akarat helyébe az érzékiség, önszeretet, hű dicsvágy és a rossz hajlamok különféle nemei lépnek fel. Ezek után csak a gyenge, törékeny, de tehetetlen akarat marad bennünk s még ez ellen is fellázad a rosszra való hajlandóságunk és még jobban megsebesíti. Az így megsebesült emberi akarat a tehetetlenség legvégső határához jutva, nincs annyi önereje, hogy lábra-

vergődjék. Más segítségére szorul, akárcsak a megsebesült ember. Mi is mindannyian megsebesültünk jóra való akaratomban Éva anyánkban s nincs annyi erőnk, hogy talpraálljunk, jellemes, akaraterős emberek legyünk. Más segítségére szorultunk, de ez a segítség nem emberi, hanem isteni. Hiába minden erőlködés, természetfeletti tényeket nem hajthat végre a gyenge akarat, mert nincs ereje. Ujabb erőket kell beoltani az erőtlen, megsebesült akaratba. Ez az erő a kegyelem ereje, mely oly csodálatosan működött közre a szentek gyenge testében elrejtett lelkek naggyátevésében. E kegyelemnek kell közreműködnie a mi lelkünkben is a rosszra való hajlandóságok csökkentésére. Van bennünk egy bizonyos fokig jóra való akarat, -/amit a legtöbb ember jó elhatározásában, de meg nem valósításában lehet fényesen tapasztalni/- mely a kegyelem közreműködésével csodás eredményt tud elérni. De sajnos, ezt a kis jóakaratot is hátráltatja az ő ténykedésében egy másik, bennünk gyökerezett hajlam, az önszeretet, mely tehetetlenségre kárhoztatja a bennünk nyilvánuló jóakaratot is. Az akarat a kisebb kísértéseket mégvalahogy le tudja győzni, ha nem tart sokáig, de már a hosszasan és nehezebben győzedelmeskednek az akaraton. A bukott természet még ha megismerné is az erkölcsi rendet, így kiáltana fel Ovidiussal: „Látom a jót /azaz tudom/, helyeslem is és mégis a rosszat követem.” Ez az emberi akarat jóra való tehetetlensége, mely a legtöbbször győzelmet arat a lélek jóságán. A bukás oka, -mondja Mózes- hiánya annak az erkölcsi erőnek, mely az ösztönt szabályozza. „Szent Pál is ezen igazságot bizonyítja: „Arra a törvényre akadok/magamban/, hogy amikor jót akarok tenni, a rossz tapad kezemre. Mert gyönyörködök Isten törvényében a belső ember szerint, de más törvényt látok tagjaimban, mely ellenkezésben van elmém törvényével s mely engem a bűn törvényének a rabjává tesz s ez tagjaimban van. Én szeretném! Ki szabadít meg engem e halálnok testétől? Az Isten válaszolja /kegyelem/, A mi Urunk Jézus Krisztus által. Így tehát én magam elmével Isten törvényének szolgállok, testtel pedig a bűn törvényének”/Róm. 7,21-25./ Ezek után mi is jözan fővel mondhatjuk, segítségre van szüksége a megsebesült akaratnak. Jól mondja Sz. Ágoston is: „Az emberi természet, mely szerint Ádám-tól születünk, orvosra szorul, mert beteg.” Már pedig a

természetes eszközök csak egy pillanatra fékezik meg és tartják távol a rossztól az embert, de nem tudják átalakítani, az emberi természetet gyökerében megorvosolni. Ezt az orvoslást a kegyelem tudja eszközölni, melyet az Oltáriszentség vételében nyerünk. Ha nem közeledünk a Krisztushoz, távol marad lelkünk a kegyelem.

Mert hiába: „Míg Isten lelke nem jön hozzánk kegyelmével, addig lelkünk a földhöz tapad s mint Ádám élettelen teste nem képes felemelkedni. Az égbe akar szárnyalni, de mint a féreg a földhöz, a teremtményekhez, Isten fenségének lábnyomaihoz tapad. Nem tud felemelkedni Istenhez a sas rész röptével, hogy vele egyesüljön és Őt szemlélje.”/Scheeben/ De a kegyelem szárnyakat ad, melyekkel a földiek fölé emelkedhetik, akkor kicsiny a föld számára. A kegyelem szét-töri rabbilincseinket, szívünkben nyugtalanságot és elégtelenséget kelt, ha az érzékiség vagy az élet kevélysége a bűnök szolgálivá alacsonyítottak. Ez égi orvosság megtisztítja lelkünket rendetlen vágyainktól, rosszra való hajlamainktól, indulatainktól, meggyógyítja lelkünk sebeit, s az isteni erők birtokába jutunk! Diadalt ül a boldogság és öröm, amikor Krisztust, a minden kegyelmi erők szerzőjét magunkhoz vesszük és Vele legbensőbbben egyesülünk. Unnep van akkor a lélekben és boldogság a szívben. Az örömmámora elkábit és úgy érezzük, hogy nemcsak lelkünk, de egész valónk a Krisztusé. Mintha a test is meg akarna szabadulni bilincseitől s fölül akarna emelkedni minden érzéki dolgon, a láthatatlan, krisztusi régióba. De lássuk a szentségi hatásait is ez égi eledelnek.

A szentáldozás erősségünk a bűn ellen. Ha a birkozás mások erején túl akar tenni, izmait nap-nap után erősíteni kell, úgy a krisztusi léleknek is, hogy az ördög hatalma fölé emelkedhessék lelki erejével, gyakran meg kell magát erősíteni a krisztusi eledellel. Hidd el, -mondja Alexandriai sz. Cyrill- az áldozás ovószere nemcsak a lélek halála, hanem annak minden betegsége ellen is. Gyógyszer, mely megszabadít a halálos bűnöktől. Nekem mindennap kell az Ur vérért magamhoz vennem - mondja sz. Ambrus, - hogy naponként elnyerjem bűneim bocsánatát. Hível mindennap vétkezem, azért

mindennap kell, hogy meglegyen a bűn ellen való gyógyszerem. Mert ezen „Mindennapi kenyeret” gyógyszerül kapjuk a mindennapi ellenség, a mindennapi hibák ellen, melyek gyengeségeinkből származnak. Aki a szentáldozáshoz járul-mondja sz. Tamás,-az az áhitat buzgalmától fellángol, égő szeretetre, az elkövetettbűnök fájdalmas megbánására és hasonló kiegyesztelő tényekre hatalmas ösztönzést nyer. Ezen isteni eledel alkalmas arra, hogy a mindennapi ballépések által meggyengített természetfeletti életerőt ismét helyreállítsa. A trienti sz. zsinat határozata szerint az Oltáriszentség ép úgy megvéd a súlyos bűnöktől, amint megszabadít a bocsánatos bűnöktől. Ennek a krisztusi eledelnek egyik legkiválóbb hatása, hogy mérsékli bennünk a szenvedélyek tüzeit. Ki ne érezte volna egy-egy buzgó, bensőséges lélekkel végzett szentáldozás után, hogy a Krisztus testéből és véréből gyógyító és megszentelő erő árad ki, mely egész létünket s lényünket áthatja és balsamként csepeg lelkünk sebeire? Érezzük napról-napra, kik a szent eledel vételéhez járulunk, hogy a legjobb védelem a gonosz ellenség kísértése és támadásai ellen. Krisztus ereje, mely a szent ostyában van elrejtve, megtöri és megsemmisíti az ellenséges támadásokat és hatalmat, mondja Antiochiai sz. Ignác: „A sátán erejét és hatalmát megtöri, akinek összes támadásai mind megannyi nyíl, semmi másra nem céloznak, minthogy bűnket bűnre vezessenek.”

Krisztus azért rendelte a szentségi eledelt, hogy gyakorlatilag meggyökereztesse magunkhoz lelkünk táplálására, mert csak így tudja szentségi hatásait érvényre juttatni a lelkünkben. De nem csak a bűnök ellen hathatos orvosság, hanem azoknak minden rossz hatása ellen is. Az emberi szív; értelme és gondolatai ifjúkorától kezdve hajlandók a rosszra/Moz.I-8,21./,s miként a lázas beteg ösztönzést érez, hogy forróságát italokkal csillapítsa, melyek csak kárára vannak; úgy ösztönzik ezen rendetlen, rossz vágyak, hajlamok a lelket, hogy tiltott és ártalmas dolgokban keressen kielégítést, melyek heves kísértést okoznak. A rossz hajlamok ellen is a legerősebb és leghatósabb eszközök egyikét nyújtja nekünk a szentáldozás, mert az eucharistia nem csupán eledel, amint tanítják az atyák és egyház-doktorok, hanem lelki orvosság, gyógyszer is az emberi szív rossz hajlamai és szenvedélyei ellen. Krisztus a gyakori



vétellel -mondja Alexandriai sz. Cyrill,- bennünk szállást bérel, ott lakik s míg Ő bennünk marad, addig mérsékli a testünk tagjaiban uralkodó törvényt. Ez a „Választottak gabonája” és a bor, melyből a szüzek sarjadnak. A szent eledel erőt és kedvet önt a jóra, melynek titka és hatása abban rejlik, hogy ki-ki minő áhitattal, szeretettel és vágyal veszi magához. Minél inkább óhajtjuk a Velevaló egyesülést, Ő annál inkább akarja a lelkünkben való maradást. Tűz az, mely a meggyongyult erőket az istenes életre lángra lobbantja; elrejtett isteni kenyér, mely táplál és éltet; osodálatos ital, mely megörvendezteti a szívet és kedélyt, megerősít, fájdalmunkat és szenvedésünket elfeledtetí és a krisztusi élethez új lendületet kölcsönöz. Jöjjetek hozzám, kik fáradtok és terhelve vagytok-mondja Krisztus- és én megnyihlek titeket. Akik nem jönnek hozzám, azok csak vonszolják keresztjüket s egyszer összeroskadnak alatta. Nehéz az élet. Könnyűvé, vidámmá akarod tenni? légy Krisztus barátja. Ő segíteni fog. Ha bűn terheli lelkedet, csak siess hozzá; ha csábit a világ, keress Nála menedéket; ha tisztulni akarsz, fürösztgesd lelkedet az Ő kegyelmi gyógyfürdőjében; ha javulni akarsz, borulj alázatos lélekkel oltára zsámolyára; ha jámborul akarsz élni, vidd szívedet gyakran tabernákuluma elé, ha jobb életet akarsz kezdeni, köss bensőbb baráti viszonyt Ovele; ha szentülni akarsz, egyesülj Vele minél többször. Ez a sz. áldozás csodás és elrejtett titka, amit megérteni, felfogni nem lehet, ezt - ha valamiképp kifejezhetik szavaim- csak átélni lehet az Ő isteni szívének csarnokában, ha minél jobban közeledünk a szeretet és egyesülés szárnyain. A mindennapi kenyér az élet sivatagjában nekünk, földi zarándokoknak oázis. Itt nyújt a jó Pásztor hűsítő, felüdítő italt az elepedő léleknek; itt éleszti újra az elcsüggedt szívet; itt ad mennyei vigasztalást a kiállott fáradaalmakért és nehézségekért.

Igy megerősödve és felüdülve, vidám szívvel és égre emelt szemekkel vándorolhatunk az élet sivatagjában. Végre, e szentséggel táplálkozóknak gyönyört és élvezetet nyújt, mely átalakítja lényünket Jézushoz; az emberi vonások kezdenek hasonlok lenni Jézushoz, a földnek hatása mindinkább homályosodik, a mennyei pedig kezd feltűnni és az emberi

**dolgokon keresztülsugárzik lassankint az isteni.**

-----

De, hogy ennek a nagy kegyelemnek a befogadására méltók legyünk, tiszta lelkiismeretre van szükség. Ezt pedig a bűnbánat szentsége eszközli. Minél többször járulunk az élet forrásához, annál gyakrabban kell tisztítani lelkünket a bűnbánat gyógyfürdőjében. Szent Pál figyelmeztet, hogy úgy együnk a kenyérből és úgy igyunk e borból, - mely Krisztus teste és vére - hogy az lelkünknek ne kárhozátára, hanem üdvösségére szolgáljon. Így a szentostyában magunkhoz vett krisztusi kegyelem bevilágít lelkünk legsötétebb birodalmába és felszínre hozza, kideríti a mi gyarlóságunkat, gyengeségünket, rendetlen vágyainkat és kivánságainkat, számtalanszor tanúsított hanyagságunkat elhatározásunkban és lelki dolgainkban, melyeket aligha ismerhetnénk meg. Sokszor éreztük azt is, hogy, ha valami jót megismertünk, vagy felfedeztünk, azután erősen vágyódtunk s minél nagyobb jót fedeztünk fel, annál nagyobb a vágyódás utána. Mi is érezzük nap-nap után, hogy a legfőbb jó, Isten után vágyódnunk, O mindenünk, hogyha igazi bensőséggel, áhitattal vesszük magunkhoz. Ez a vágyódás oly erős, hogy Sz. Ágostonnal így kiálthatunk fel: „Nyugtalan Uram a mi szívünk, míg tebenned meg nem nyugszik.” Nem elégít ki minket a világ az ő pompájával, a bölcsélet, a tudomány az ő száraz teoriájával; lelkünk vágyait csak Krisztus elégítheti ki. Lelkünk, ha csak a földi dolgok, tudomány után törtet, olyanok leszünk, mint az élettelen csontváz, vagy automata, egész életünk örökös egyformaságban fog eltelni. Innen magyarázható, hogy vannak tudós emberek, kiket a világ nyelvére vesz és dicséretekkel halmoz el. Valóban tudásukkal kiérdemelték a tudós nevet, de hiányzik még valami az életükből, hiányzik egy belseő erő, a kegyelem ereje, mely életet lehelne beléjük, hiányzik a jellem. Lehetnek tudósok, de nem jellemes emberek, nem krisztusi ideálokért élő és áldozatos lelkek. Ott van Nagy Sándor, Napoleon, kik nagy hadvezérek voltak, kiknek tetteit egy világ csodálja, de nem nagy jellemek, életük még nem követésre méltó.

Ők csak másokat tudtak meggyőzni, de önmaguk ellen nem boldogultak. Ezért mondja róluk Prohászka püspök; hogy hősök ők, de a vaspatkós erőszak egyoldalúságával. Isten tehát a

szentáldozás által ép ebben a küzdelemben nyújt segítő jobbot, hogy minden gyengeségünk és beteges állapotunkból kigyógyulva, Krisztus igazi katonái legyünk. Pápai sz. Vince tanúsága szerint: „Valamint a tiltott gyümölcsből eredt minden nyomorúságunk, testi-lelki gyöngeségünk, ugy amennyi eledelel kigyógyít min den betegségből, az akaratot a rossz hajlamok nyavalyájából.” Aranyszáju sz. János pedig a sz.áldozás gyümölcséről ezeket írja: „A nekünk adott kenyér eszközli, hogy nemcsak szeretetben, hanem valóságban is Krisztus testvéreivé változzunk át.” A mély és igazi meggyőződésből végzett sz.áldozás hősi jellemeket nevelt és fog nevelni. Ha igazán törekszünk Krisztussal egyesülni- mondja sz. Agoston- ezen eledelel által második Krisztusok leszünk.

Vajdahunyad.

Fr. Jgnác.

### MÁRCHIAI SZ. JAKAB.

Rendbelépésem után sokszor elnézegettem a zárda folyosóján azt a képet, amely egy ferences szentet ábrázol: kezében kelyhet tart. Kérdésemre azt a választ kaptam, hogy Márchiai sz. Jakab, a rendnek nagy szentje, hazánkban is járt; ha többet akarok tudni, nézzem meg a breviáriumot. Többet nem tudtam meg. Azon szent iránt való érdeklődésem azonban, aki hazánkban is járt, nem hagyott nyugodni s kis könyvtárunk áttanulmányozása után megismertem, bár hézagosan, rendünk eme fényes csillagának életét. Azon testvéreim kedvéért, kik talán szintén annyit tudnak róla, mint én valamikor, álljanak e sorok tanulságképen.

1391-ben született Montebrandóban, az anconai tartományban. Szülei szegény, de jámbor földművesek voltak. Születésekor az esteli homályban fényesség vette körül a házat, mely fény előjele volt azon fényességnek, amellyel tündökleni fog sz. Ferenc rendjének és egyházának egén. Hét éves korában a juhok őrzését bízták rá. Isten azonban máshova szánta s különös módon hívta el környezetéből. Egy farkas állandóan rémitgette a kis pásztort; hiába menekült előle, hiába változtatott helyet, a farkas állandóan ül-

dőzte, anélkül azonban, hogy benne vagy a juhokban bármi kárt tett volna. Végül is a kis gyermek egyszer hazahajtotta a nyáját s Offidába szökött egyik paprokonához. A pap hamar észrevette a kis Domonkosban /ez volt világi neve/ rejtőző tehetséget s azért kitaníttatta; előbb Offidában, majd Asculi-ban, végül Perugia-ban, hol a jogot végezte. Iskolái befejezése után a bírói pályára lépett. De hamar megunva a világot, karthauzi akart lenni. Később azonban Assisi-ba zárandokolt s az Angyalos Boldogasszony templomában oltotta magára sz. Ferenc ruháját sz. Jakab apostol napján.

Itt csakhamar a tökéletesség példaképe lett. Tévedne azonban az, aki azt gondolná, hogy a szentek csakugy egyszerre emelkedtek a tökéletesség legmagasabb fokára..Pl. a sz. tisztaság elleni kísértésekkel állandóan hadakoznia kellett, minden imádsága és önsanyargatása ellenére is. Végül egyszer megjelent neki a sz. Szűz imádság közben és biztosította, hogy többé nem lesznek ilyen kísértései. Fényes tehetségei, páratlan tudása, mely őt kora lángelméi közé emelte, rettenthetetlen, sziklaszilárd bátorsággal és akaraterevével párosult. Itt készült arra az apostolságra is, amely semmiben sem maradt Capistránói sz. Jánosé mögött; hiszen Kelettől Norvégia-ig huzódott és 47 évig tartott /1/.

Nemsokára meg is kezdte. 1426-ban V. Márton a fraticellok kiirtására küldi /2/. Ez az eretnekség ismeretes előtünk, ezért rola szükségtelen szolanom. Saját hazájában működött. Bár jobb szerette a szelid bánásmódot, a makacskodókat karhatalommal kényszerítette a jobb utra. Nem is szüntek meg üldözni őt. Maga veti szemükre később: "A hithirdetőket, akik ellenetek jöttek, iparkodtok láb alól eltenni. Ötszáz aranyat küldtetek egyeseknek, hogy ölják meg Capistránói János testvért és más kétszázat, hogy engem gyilkoljanak meg Majolatiban" /3/.

Hogy ezen hivatalában meddig működött, az Annalesek nem jelzik. Legközelebbi küldetése Boszniába szolt: Casali Vilmos generalis vizitátorrá nevezte ki, hogy a meglazult fegyelmet helyreállítsa. Wadding hozzáteszi, Hogy sz. Jakab akkor Magyarországon prédikált /4/. Ez azonban nem valószínű. Összes történetíróink úgy nyilatkoznak, hogy sz. Jakab hazánkban csak 1435-ben jött. Lehet azonban, hog, más ország-

ban térített, talán Cseh- vagy Németországban. 1435-ben ugyanis már járatos volt a huszitákkal való vitatkozásban. Valószínű tehát, hogy nem hazánkban találkozott először velük.

Boszniában Tvartkó István volt ekkor a király, ki titokban a patarén és manicheus eretnekeknek fogta pártját. Sz. Jakab élesen kikelt ellene és pogánynak nevezte őt azután országát elhagyta. Tvartkó Zsigmondtól félve visszahívta 1433. ápr. 1.-én./5/. Nem kell azonban azt gondolnunk, hogy most már segítette őt az eretnekek üldözésében. Egy ízben a királyné magához hívatta sz. Jakabot, de 4 orgyilkost állítottatott lesbe, hogy még az uton megöljék. Mikor a szent közeledett, előrohantak kirántva kardjukat s már ráemelték, amikor a szent kitárta kezeit és csodálatos szelidséggel így szólt: „Csak vigyétek végbe, amit föllebbvalóitok parancsoltak nektek, én kész vagyok Isten szeretetéért és a keresztény hitért meghalni. Hogy ki küldött benneteket, nagyon jó tudom. Engedelmeskedjete tehát annak a szerencsétlen asszonynak”. Az orgyilkosok keze megmerevedett és nem tudták megmozdítani. A szent lábaihoz borultak bocsánatért. O természetesen megbocsájtott, sőt keresztvetéssel a karok bénaságát is megszüntette, de azután egyenesen a királyné elé ment és élehangon rászólt: „Itt vagyok, én fr. Jakab, akit meg akartál gyilkoltatni, -majd gunyosan hozzátette- mondhatom nagy hőstettet vittél véghez, úgy akartál eltenni láb alól engem kis emberkét, mint valami győzhetetlen hadvezért!”

Más alkalommal a király küldött hozzá egy méregkeverőt hogy gyilkolja meg. Ez vitatkozás ürügye alatt állított be szentünkhöz, de rögtön elnémult és néma maradt egész életében /6a/.

Egy másik alkalommal fából készült szószékét fűrészszel annyira megrongálták, hogy annak össze kellett volna dőlnie a szónok alatt. Szentünknek semmi baja sem történt, a tetteseket azonban azzal büntette Isten, hogy minden utódjuk sánta lett. Wadding úgy mondja el, hogy mind a mai napig /6b/.

Világos, hogy ezekután nem nagy kedve volt Boszniában maradni. Azonban a bázeli zsinat és IV. Jenő pápa hivatalo-

san is inquizitorrá nevezték kŕés ott maradáást parancsoltak neki /7/. A generális pedig boszniai vikáriussá teszi /8/.

Eközben Zsigmond mindenáron a cseh trónra akart kerülni és azért kereste a megegyezést a cseh-huszitákkal. Ezen alkudozásra legalkalmasabbnak tartotta a huszitákkal való vitatkozásban jártas sz. Jakabot s 1435. nov. 30.-án Tatára hívja /9/. Zsigmond a vitatkozás végeztével azonban nem akarta elengedni a szentet. Rábirta, hogy fogjon hozzá az Országunkban lakó husziták megtérítéséhez.

A huszitizmus történetét Magyarországon még nem irták meg, legalább is nem úgy, mint a protestánsokét, azért egyháztörténetíróink könnyedén szoktak átsiklani e tárgy felett. Pedig veszedelmes ellenfele volt a katholicizmusnak. A szeremi püspöknek a pápához irt leveléből fogalmat alkothatunk rola /10/. Elmondja a püspök, hogy e társadalmi rend felforgató, hogy elkülönítik magukat és nagy orgiákat csapnak, ilyen összejövetelek alatt vették magukhoz részegen az Eucharistiát két szin alatt. Természetes, hogy az Oltáriszentség így sok meggyalázásnak és méltatlanságnak volt kitéve. A sz. Vért kis edénykében a nyakukban hordozták, sokszor kiömlött ruhájukon végigfolyt és más méltatlanságok érték. Mivel pedig a püspökök ezen visszaéléseket és erőszakos térítéseket szó nélkül nem hagyhatták, fegyveres ellenállásra készültek. Pokoli tervük az volt, hogy egy kitüzött napon a papokat legyilkolják s az amugy is elégedetlen népet pártjukra vonva kezükbe ragadják a hatalmat.

Az isteni Gondviselés azonban sz. Jakabot küldte hozzánk, aki hamarosan elejét vette e gonosz terveknek. Először az esztergomi egyházmegyét tisztította meg. 1436. ádventjében az esztergomi érsek a pápához irt levelében sz. Pálhoz hasonlítja őt s nagy hálával köszöni meg a szentatyának, hogy Magyarországra sz. Jakabot inquizitorrá nevezte ki /1436. szept././11//12/. Most azután az erdélyi, váradi és csanádi egyházmegyékben-ahol az eretnekség főfészke volt- indította meg a harcot. Lángoló beszédeivel a népet elvonta a huszitáktól, azután a főbb embereiket elfogatva mindnyájukat visszavezette az egyház kebelébe. Ezen megyék elvégzése után a kalocsai egyházmegyét tisztította meg az eretnekségtől már 1436. végére, miként ezt a kalocsai nagykáptalan tanusítja /13/.

1437 elején a pécsi egyházmegyébe ér, de a concubina-rius papok féltek tőle és azért arra hivatkozva, hogy neki csak Boszniára terjed a joghatósága, egyszerűen megakadályozták inquizitori működésében, sőt Ujlaki esperes ki is közösitette őt. E hallatlan merészség láttára sz. Jakab elhatározta, hogy megtöri őket és ezért irt a pápának is, Zsigmondnak is. Azonban, mivel Zsigmond Csehországban tartózkodik, elmegy Bolognába a pápához és mindenféle kiváltsággal ellátva érkezik vissza./14/. Többek között meghagyta a pápa, hogy sz. Jakabot senki ki ne közöcsithesse. Mivel Zsigmond is meghalt időközben, Erzsébet királyné Budára hivatja Simon esperest és meghagyja neki, hogy kérjen bocsánatot a szenttől. A szent pedig nem-csak hogymegbocsájtott neki, hanem jóbarátjává is tette /15/.

Ezután az 1438. jan. 10.-én kezdődő ferrarai zsinatra hívta meg a pápa, hogy a görögökkel vitatkozzék. Innen csak ez év nov.-ben engedte vissza IV. Jenő hazánkba /16/.

1439-ben még hazánkban találjuk, de 1440-ben már Páduában predikál. Hazánkat betegeskedése miatt hagyta el. /17/. Tétlen azonban Itáliában sem maradt. 1442-ben ismét a fraticellók ellen küldi a pápa, 1443-ban pedig sereget és pénzt gyűjt a törökök ellen /a várnai csatára./18/. Ettől kezdve, hogy hol működött, sem Wadding, sem Hermann nem tesz említést.

1449-ben találkozunk vele, amikor ismét a fraticellók ellen küzd. A pápa u.i. végleg le akart számolni ezzel a társadalmi pestissel és Capistr. J.-t és sz. Jakabot bizta meg szándéka végrehajtásával /19/. Nemcsak szóval, hanem tó-  
l is küzdött ellenük. Munkájának címe: Dialogus contra fraticellos. Mint már említettem, ádáz ellenségei folyton életére törték. De Isten mindig megmentette hű szolgáját.

A fraticellokat egészen kiirtották. Minthogy ezen munkaköre véget ért, más után nézett. Dalmáciába ment a manicheusok kiirtása végett. Sajnos, mielőtt nagyobb eredményt érhetett volna el, innen is távoznia kellett- betegeskedése miatt /20/. Itáliából ezután- egy alkalmat kivéve, mikor hazánkban járt- többé nem távozott.

Ezzel vázolta tehát magyarországi és balkáni működését, De miért hagytam el más országokbani működését? Mert

az annalesek mit sem irnak róla. Elmondják csodáit Németországban, Dániában, Norvégiában, Lengyelországban, Csehországban, de semmiféle diplomát nem hoznak. Egyedül Veronai Gábor levele utal Németországi működésére. Ezt írja: "Főtisztelendő Atyám! A királyi Felség /Mátyás kir., akinek V. Gábor kancellárja volt/, nagy örömmel vette levelét, de engem fájdalmasan érintett az, hogy Atyaságod nekem még csak egy betűt sem irt. Attól félek, hogy kiestem Atyaságod szeretetéből, aki engem -bár méltatlan voltam- Bécsben magamellé vett társnak, amire én mindig büszke leszek." Tehát V. Gábor is sociusa volt austriai és németországi utján /21/. Ez országokban való működéséről csak utitársainak naplójából értesülhetnénk és ezen várossok évkönyveiből. Mindez nagyon érdekes lehet, Érdekes, hogy Cap. sz. Jánossal ellentétben Prágába is be tudott jutni és Rokycanával is vitatkozott. Egy alkalommal dogmatikus fejtegetései végeztével azt kérdezték tőle, hogy miderre mérget merne-e venni. Erre a szent keresztet vetett a méregpohárra, és fölhajtotta. Midőn látták, hogy semmi baja sem lett, sok ezereken megtértek /22/. Különösen sok csodát művelt Észak-Németországban, Minderről sajnos nem írhatok.

Hazánkban Cap. sz. János halála után járt utoljára. III Kalliszt ugyanis nem akarta abban hagyni a háborút s ezért szentünket bizta meg a kereszties hadak gyűjtésével és szervezésével./23/. Sajnos a vállalatból semmi sem lett, egyrészt szentünk betegeskedése miatt, másrészt a világi vezetőség gyámoltalansága folytán. Hiányzott Hunyadi karja, Ujlakié nem pótolhatta.

Nevezetes életében a sz. Vérről való vitatkozása. Azt állította ugyanis, hogy Krisztus vére halálakor elvált istenségtől és ezért nem volt imáandó a kifolyt vér. A domonkosok hamar eretneket láttak benne. Jakab O.P. inquisitor föl is szollítja, hogy vonja vissza tanát, vagy kiközösíti. A bresciai püspök azonban úgy döntött, hogy sz. Jakab bátran hirdetheti tanát, /amit ő sz. Bonaventurából igazolt/, mert az Egyház erre nézve mit sem határozott. A domonkosrendi dühében vitatkozásra hívja ki szentünket, de ő szóra sem méltatja az inquisitort. A végleges döntés II. Pius előtt történt, amikor az inquisitornak bocsánatot kellett kérnie szentünktől /24/. Mivel azonban sokan továbbra is eretneknek nevezték, a pápa



megtiltotta, hogy e kérdést tárgyalják /25/.

Ferdinánd király kérésére Nápolyba ment. Midőn elérte a várost, így szolt kísérőjéhez: "Te vissza fogsz innen menni!" Az meglepődve kérdezte: Te nélküled hogyan térjek vissza? de a szent: "En itt halok meg, te pedig nálam nélkül fogsz visszatérni hazádba"/26/. Valóban ugy is történt. Háromévi áldásos működés után 1476. nov. 28.-án költözött az égbe /28/. Sirjánál sok csoda történt, miként egész életében. XIII. Benedek 1726-ban avatta szentté /28/.

Számtalan emléket hagyott hátra. Első magyar életrajzírója szerint 11 írott műve van. Ezek azonban kiadatlanok és a montebrandói zárdában őriztetnek. Egyedül a budai rabbi elleni collatioját adták ki/ Németországban<sup>s</sup>sokat vitatkozott a zsidókkal/28/. Ezenkívül a szegedi zárdában egy széket is őriznek, amelyen valamikor ő ült volna. Végül a gyöngyösi archívumban van két sajátkezűleg írt levele, amelyek bucsueményekről szólnak. Egyébként a magyar nemzet egészen elfelejtkezett róla és bár nevét hazánk történetébe fényes betűkkel írta be, történetírásunk még csak arra sem méltatta, hogy csak egy kis műben ismertette volna Egyházunk fényes csillagának és hazánk nagy barátjának szent életét.

Jegyzetek. /1/.Hermann, Amandus:Cap. Triumph.239; /2/.u.o. 257; /3/.Bölcskey O.:Cap. sz János élete I.365; /4/.Wadding X. 194; /5/. Acta Bosnae 139; /6a/. W. X.233; /6b/.XIV.157 /7/. W.X.225; /8/. Acta Bosnae 146; /9/. Katona:Hist.Crit. XII. 723; /10/.u.o. 771; Fridrich 8; /12/.u.o. /13/.u.o; /14/.W.XI.7; /15/.W.XI.37; /16/.Theiner:Vet. Mon. Hist, Hung.II.218. /17/.W.XI.100. /18/.W.XII.136; /19/. Bölcsey I.501; /20/.W.XII.149,167; /21/.XIV.92, /22/.W.XIV,152; /23/.Theiner II.214-5; /24/.W.XIII.206-16,264; /25/.Hermann:Cap.Tr. 622; /26/. W.XIV.73; /27/.W.XIV.155,162; /28/.Békési Emil, Kath. Szemle 1899,7.

-----  
fr. Kapisztrán.

## AKIK FERENC NYOMDOKAIN JÁRTAK.

Századok leforgása alatt titokzatos alakok merülnek föl az ismeretlenség homályából, magukra vonják az egész világ figyelmét, hogy aztán a következő pillanatban nevükkel együtt eltűnjenek a feledékenységek éjszakájában, mint az augusztusi meteor szilánk. Az éles fényel fellobbanó alakok között vannak aztán olyanok is, kiknek neve örökre, elválaszthatatlanul hozzáfűződött a századokhoz. Örökre kitörülhetetlen Europa történetéből. Még ezek közül is erősen kimagaslik assziii sz. Ferenc. Hangos ujságcikkek, jönevü folyóiratok ismertették elragadóan kedves életét, a művészet minden fajtájára való hatását; de elfelejtkeztek azokról a hősookról, kik minden művészi felkészültség és meglepő ügyesség nélkül, nem kenték a "Poverello" szőröcsuhás, törékeny alakját sem vászonra, sem falra, nem vésték márványba, mint bensejük nagy gondolatát, akiknek kevés volt a bámulat és a csodálat, kik önmagukban fejezték ki mindazt a szépet és értékeset, melyet Ferencben megvalósultan láttak.

E nagylelkü, mindent megvető férfiak körében látta teljesedni álmát, ők az Isten választott csapata, "asztalkörének" lovagjai. Ajkukon a szó nyilvánvaló buzgalom jele volt, mert nem csak hang, hanem tény is volt; mert nem emberi bölcsesség vagy tudomány adta ajkaikra, hanem isteni sugallat. Szüntelenül vonultak társai a városokba, falvakba, s alig tudjuk elképzelni azt a hatást, melyet ezen egyszerű, franciskánus szellemmel telített férfiak, a civodás, az ellenségeskedés, a pártoskodás és ökölharc korában elértek.

Páduában sz. Antal baszéde könnyzáport keltett a tömegben, a büszke patricius levetette ruháit, a nők tűzbe vetették a fényűzés rongyait. Kijózanodott a világ a szó és tett összeműködő szónoklatánál.

Közel két század leforgása alatt ujjaéledt a Nivo-Tártoi franciskánus iskola tipusa Szienai sz. Bernardinban, Olaszország apostolában, "a második szent Pálban". A pályaválasztás kezdetén a Keresztrefeszített lábainál elmélkedett az Ur azon szavai fölött: "Ha tökéletes akarsz lenni, akkor menj, add

al, amid vagyon és oszd a szegényeknek és kincsed legyen a mennyben; aztán jöjj és kövess engem"/Mt.19,21./ Maga előtt látta e tanácsot követő apostolokat, valamint sz. Ferencet s azonnal, hogy nyomdokaikon járjon, szétosztotta vagyonát; Ferenc gyermeke lett. Buzgalma napról-napra érezhetően növekedett. A regula kemény szabályaihoz ujakat csatolt; hogy megfeszítse a "régi embert". Miként a nagy Pátriarka, örömét találta a megvetettségben és egyéb megaláztatásokban, de öröme legnagyobb fokra hágott, midőn az utcán vásott gyermekek gunyolták és követel megdobálták. Ismerjük el: teljes egészében megkapta sz. Ferenc örökségét.

Az a titokzatos erő, melyet Ferenc hozott a világba 40 ezer embert vonzott köréje s a bűnbánat oly mértékben vetett erőt hallgatóin, hogy kártyát, kockát, arcfestő szereket, hajgöndörítő vasat és a hiuság egyéb szereit tűzbe vetették.

Még nagyszerűbb föllángolásban nyilatkozott meg a franciskánus öserő "Europa védobástyájának hőisében", a fáradhatatlanul tevékeny Kapisztránban, az egyházi és világi jog doktorában. Az intuicio ritka pillanatában meglátta az emberi dolgok állhatatlanságát s vagyonát a szegények közt szétosztotta. Kemény, megalázó feltétel teljesítése után, melynek megtevése még a lelkiélet mestereit is próbára tette volna, öltötte magára az "áldott csuhát".

Nagyon hosszú volna itt elsorolni gyakorolt erényeit, főként bűnbánati szellemét, alázatosságát és engedelmisségét. A kronika említi: oly nagy volt benne az összeszedettség, valamint a könnyek ajándéka, hogy mindazok, kik vele társalogtak "oda voltak a bámulattól". Az Isten dicsősége, a lelkek üdvé iránti buzgalma rendkívüli volt. A legkeményebb bűnösöket megpuhította már pusztán külső megjelenése is. Híven megfelelt sz. Ferenc kifejezett ohájának: "Annunciando eis vitia et virtutes, poenam et gloriam cumbrevitate sermonis!"/Rec. c. 9./ Elénken telítette hallgatóit az istenitélet félelmével s mindenkire ráerőszakolta a magábaszállás érzetét. Kiváló érzéke volt agyülolet elfojtásához, valamint az egyenetlen szívek összehozásához.

A Kapisztrán korát követő században sz. Ferenc rendje a bűnbánat és szegénység másikat mutatott a világnak. Alkantarai sz. ~~...~~

zetesek közül, a megaláztatás, böjt, virrasztás és a bűnbánat egyéb cselekedeteinek szeretete és gyakorlása által. A leg-ridegebb szigorúságok nem voltak számára elrettentők. Nagy buzgalommal hirdette az Evangéliumot; úgy tekintették, ha a szószéken megjelent, mint Isten angyalát, ki nagy művészettel hangolja a lelkeket az Isten szeretetére. Tökéletesen ismerte a belső életet, mely nem származik a tudományból, hanem az ima és kegyelem szoros egységéből. A szent látása már tanított; ahol megjelent, ott volt megtérés, megindulás és könny.

"Azt mondják, hogy az emberiség egészsége az idők multával csökkent- mondja sz. Terézia- hogy nem vagyunk olyan erősek, mint az előbbi századok emberei voltak. Pedig e szent férfi napjainkban élt, lelke oly erős volt, mint egy keresztény lélek csak lehetett bármely időben és a világot lábbal tiporta. Ha az emberek mezitláb járnának s oly töredelmet tartanának, mint ő, még sok más út és mód volna a világ megzabolására. Azon embereket, kikben az Ur a szükséges bátorságot föltalálta, meg is tanítja ezen utra."

"Bűnbánat vagy pokol"- "Nem az földön, hanem a paradi csomban keresem nyugalمامat" volt a jelszava annak a férfiúnak, kiben a XVII. és XVIII. században legjobban domborodott ki az ősi franciskánus egyéniség s az itthoni missionáriusok igazi képe, Portumauritioi sz. Lénárd volt e férfiu. Már zsenge szerzetes korában kitűnt a regula szigoru megtartásában és izzig-vérig franciskánus életmódjával. Ekkor állította fel az életszabályt, melyhez, mint ifju, mint meglett, mint öreg szerzetes mindig hű maradt: "Ha mig fiatalok vagyunk kevésre becsüljük a kis dolgokat, midőn korban előrehaladunk, megengedjük magunknak, hogy a leglényegesebb dolgokban hibázzunk..." /Hist. universelle de l' eglise X./bGyakorta buzditotta szerzetes testvéreit az erények gyakorlására: „ A kegyelem segítségével nem csak jök,- mondta- hanem szentek is lehetünk". Nem is mulasztott el semmi eszközt és alkalmat, mely önmegszentülését előmozdithatta.

A XIX, század franciskánus történetének ékes iniciáléja, boldog Gaichisi Lipót szent Lénárd hűséges követője, életmódjának és erényeinek kitartó megvalósítója. Habár a franci forradalom és Napoleon megalázó hadjárata mélyen lezüllesztette, szinte lehetetlenná tette a szerzetesi élet méltó gya-

korlását, fáradtságot nem ismerve, fenyegetésektől és üldözésektől meg nem ijedve, 45 esztendőn keresztül gyakorolta a szónoklataot, azt a nagy művészetet, amelyet Periklésztől Bismarkig, Josuetól Prohászkaig mindig műveltek; nemcsak szóval, hanem mint őseink szembeszökő példaadással. Hisz Ferenc legkisebb testvére volt.

Ezek nagy általánosságban azok a franciskánus típusok, kikben a szó és tett mándent legyőző harmóniája páratlan módon összeforrt. Hiányosnak érezném munkámat, ha nem tüntetném fel azokat a testvéreket, kikben nagyot művelt a franciskánus légkörrel telített kegyelem; kik részben koruk, részben a kolostorok kicsiny körzetének evangéliumi lámpásai voltak.

Az első testvérek elragadóan kedves, egyszerű, költői élete mindannyiunk előtt ismeretes. Fráter Juniper csinytevéseinek komoly tanúsága, világmegvetése, Quintavallei Bernát mélységes álázatossága, kit Ferenc Bolognába küldött zárdát alapítani, lehető legnagyobb sietséggel tért vissza Porciunkulába, mert a város polgárai szentként tisztelték, nemcsak csodálatot keltenek, de vonzanak.

Aegidius, a tizenhétesztendős ifju szent lelkesedését a franciskánus eszmék és cselekvésmódok iránt élte végéig megőrizte. Igazi franciskánus észjárását a következő kis epizód ékesen megvilágítja: Frigyes szicíliai király 1240-ben kiűzte a szigetről a franciskánusokat. A száműzött testvérek panaszkodtak. Egyed testvér franciskánushoz illeően felelt nekik: Nincs jogotok panaszkodni. A kisebb testvéreket senkise üldözheti ki hazájukból, mivel a földön számukra nincs haza, csak e világon kívül. Arra nem kell gondolniok, hol legyenek e világon, mert semmiféle helyet nem mondhatnak magukénak; mindenütt otthon vannak. Vétkeztetek Frigyes ellen, bár ő is nagy bűnös, rágalmaztátok; pedig több jót tett veletek, mint rosszat... Alkalmat adott az érdemszerzésre, anélkül hogy megfosztott volna hazátoktól. Hiába! dacára a mostoha helyzetnek Egyed testvérben tovább élt Ferenc lelki nagysága!...

A XIII. század „borotva-elméi” közül feltűnően bon-  
takozik ki sz. Bonaventura a „ Szeráfi doktor”, ki szokot-

lan melegséget és vonzalmat vitt a skolasztika száraz bölcseleti, valamint theologiai rendszerébe. A látogtoba jött szent Tamás kérdésére: honnan tanulja a szent tudományt, „Jézust és pedig a megfeszítettet tanulmányozom” felelte. Miként sz. Ferenc az igazi tudományt mint ifju a szent damjánói feszületen kezdte s az Alvernán Krisztussal befejezte. Mindketten nagyszerű tárgyat választottak, melynek megértését egészen a művészetig fejlesztették. Legnagyobb öröme volt, vajjon mennyi cim illeti meg az Istent, és hogy keresse azokat az eszközöket, melyek a lehető legjobban elősegítik az Istennek szentelt életet. Ilyem szellem leng hatalmas munkáinak sorai közt, melyekről a hirneves Gerzon mondja: „Az összes katolikus tudósok közül Bonaventura világítja meg legtökéletesebben az értelmet és gyújtja fel a szívet.” Az akkora erővel, művészettel és tömörséggel megírt Breviloquium s Itinerarium a maga nemében páratlanok.” / De libris, quos religiosi legere tenentur./

Az égi javak szemlélete foglalkoztatta különösen és más vágya nem volt, mint másokat is azok megértéséhez, mohó vágyakozásához elvezetni. Akinek hasonló vágyai nincsenek, finoman csiszolt és pallérozott elmével sem érti meg e nagy lélek hő vágyakozását. Nem ilyen hangulatban játszott-e Ferenc lelkének ujjongó dalát a néma hegedűn? Nem ilyenkor hallotta-e az angyalok énekét, az égi hegedűk ezüst zenéjét?... Maga bevallotta, lelke majdnem elvált testétől a nagy gyönyörűségtől.

A rivo-tortoi testvérek kedves egyszerűsége, tökéletes életmódja kelt életre egy néhány emberöltő leforgása után a spanyol laikus testvérben, sz. Didákban. Napról-napra haladt az elődöktől megszentelt franciskánus életmódban, mely, talán emlitenem se kell, maga a tökéletesség, ama bolognai jogtudós véleménye szerint, kivül Quintavallei Bernát testvér igen kritikus helyzetben találkozott. Mindazokat az érzelmeket, melyek lelkét elárasztották, egész könnyedén tudta a vele társalkodókba átültetni. Törekvése volt, valami hasonlóság legyen a szeráni atya és az ő élete között. Annyira foglyelmezett volt, hogy soha senki a legkisebb zavart avagy indulatot se vette észre, melyek pedig szinte ösztönszerűleg előfordulnak a buzgó lelkeknél is. Az Isten akaratán kívül

nem ismert más akaratot. Orommal vetette magát alá bármely eseménynek s épügy áldotta az Istent a szorongattatások idején, mint a szerencsében. A szegénységet szenvedélyesen szerette. Elmélkedéseinek legkedvesebb tárgya az Üdvözítő volt; kezében keresztet tartva elmélkedett Róla.

Szent Ferencnek az Oltáriszentség iránt való gyengéd áhítatát, mély hitét látjuk az egyszerű laikus testvérben, sz. Paszkálban fellobbanni. Munkája közben is szüntelenül e nagy titokra gondolt. Kitüntetve érezte magát, ha testvéreinek megalázó és fáradságos szolgálatait magára vállalhatta. A Porciunkula mellett tartózkodó testvérek szent buzgósága vonzotta a ferencrendbe márchiai sz. Jakabot. Folyton elmélkedett s imádkozott. Legnagyobb öröme volt a legszükségesebb dolgok nélkülözése.

Vianney sz. Jánosban, az arsi plébánosban valósult meg a legujabbkorban a franciskánusok gyermekes egyszerűsége. Egész élete a szentségi Jézus szemlélete, valamint állapotbeli kötelességének szakadatlan teljesítése volt. Igazi franciskánus gondolkodását semmisem jellemzi jobban, mint Garets grofnőhöz intézett szavai: Midőn felébredek, úgy tunik fel előttem, mintha a szentek engem néznének és mondanák: ejnye! de rest vagy; te alszol, míg mi az időt virasztással és Isten imádsásával töltjük....

Kötetekre menő, szívet, lelket megindító dolgokat lehetne azokról írni, akiket naggyá, mi több szentté nevelt az assisi szent örökifja szelleme. A franciskánus iskola százados kapuit soha be nem csukja a kor hypermodern jellege; a lélek metafizikai vágyait elnyomhatják, de el nem fojthatják a technika csodái, a határtalan bizalom az észben. Mindig lesznek, kik alázatos lélekkel kopognak azon, s a nagy Dantevel keresik a békét. Az emberek eme nagyszerű törekvéseihez nyujtunk segítőkezet. Azt hiszem, ez kötelességünk..

fr. Ipoly.

„Laudemus viros gloriosos, et Parentes nostros in generatione sua... Qui de illis nati sunt, reliquerunt nomen narrandi de laudibus eorum.”/Eccl. 44,1.8./

Ha magyar katholicizmus büszke az ő „barátaira”, ha a magyar ember fennen tudja hangoztatni, hogy alig van még egy nemzet, mely oly szoros kapcsolatban lett volna a franciskánusokkal, „kiknek sorsa a magyar sors, élete magysr élet, szenvedése magyar szenvedés,” akik úgy összeforrtak a magyar nemzettel, hogy egy különös típust, a magyar barát-típust rajzolták, alkották meg; s ha „a magyar ferences barát alakja óriássá nőtt a bus magyar horizonton,” úgy akkor szem előtt tartva e nagyságot előidéző okokat, csak elismeréssel tudunk adózni annak a horvát irónak, aki hazája történelmének vizsgálata közben szinte elragadtatással mondja, hogy „egy nemzettel sincsenek a franciskánusok oly szorosan összekapcsolódva,- lett légyen az a multban, avagy a jelenben,- mint a horvát nemzettel.” /1./

Paradoxonnak látszik e két kijelentés, de a komoly vizsgálat megszünteti azt. Igazságot adunk, mert igazságot kell adnunk a második kijelentésnek is. Igazat adunk, mert, ha a magyar franciskánus áldozatos élete, a lelkek ügyéért fáradságot nem ismerő buzgósága és e munkában kiállott szenvedései révén lett a magyar lelkek „barátja”, akkor ezt a nevet hasonló, sőt mérhetetlenül felülmuló szenvedései miatt még inkább megérdemli a bosnyák ferences, a bosnyák barát. Ugyanis, aki előtt csak egy kevéssé is ismeretesek a horvát történelem első napjai, az tudni fogja, hogy mi volt a franciskánus a horvát népnek Boszniában, Dalmáciában, Szlavóniában. Mig egy részt pásztor volt lelkének, addig más részt a szabadságban vezére, védője, békéltetője, tanácsadója is; egyszóval szívének és lelkének volt orvosa.”/2/

De nemcsak a lelki ügyekben volt a bosnyák barát ret-



tenthetetlen harcosa nemzetének, hanem az általános műveltség, a tudomány és irodalom terén is. „A franciskánusok sokoldalú munkásságuk által valóban megmutatták a múltban, -s a jelenben is,- hogy egész valójukat átadták horvát fajuknak, és reányomták a ferences lélek bizonyos karakterisztikus vonását. Azért tudta egy boszniai horvát költő hálással megénekelni ferenceseikről, hogy: „minden, amit elértünk, Tőled van: a szabadság, a levegő s a világos látás, s mindaz, ami által az emberiség tudomást vesz rólunk.”/3/

Sajnos, hogy e gigászi munkásság történelmét nem vette még kimerítően papírosra a történet-író, pedig a bosnyák missió, mely missió-történelmünknek legeseménydusabb, legvéresebb lapjaira tartozik, az egyetlen, most is fennálló európai missió. S ha mellőzzük is azt a körülményt, hogy a boszniai vikáriátus, majd pedig később Bosna-Argentina provincia, provinciánknak és veleegyütt még vagy kilenc provinciának, vagy kusztódiának édesanyja, már az az egy körülmény, hogy a bosnyák atyák működése kihatott a magyar vidékekre is, érdemessé teszi a bosnyák missiókkal való foglalkozást. Nem óhajtunk mi kimerítő történelmet adni, mert erre sem erőnk, sem forrásmunkáink nem képesítenek, hanem csak néhány sorban akarjuk elismerésünket leróni azon rendtársaink és atyáink előtt, akik oly bámulatos bátorsággal és állhatatossággal küzdöttek az Ur szöllejében. Egy szóval vázolni akarjuk a bosnyák missiók nehézségeit, -borzalmaikat.

Jóllehet a Bosna-Argentina provincia a provinciái fokozatot csak 1517-ben kapta meg, a narbonnei egyetemes káptalan -1266-ban - említést tesz már a boszniai vikáriátusról. Eredetre nézve tehát visszanyulik rendünk első napjaihoz. Mindkét elnevezés alatt kiválóan tündökölt s nagy és csodálatos dolgokat mutatott fel. Ugyanis -széltében s hosszában az Adriai tengertől a Fekete tengerig kiterjeszkedve,- az igaz hit zászlaját, főként Boszniában és Hercegovinában, a bogumilek, a törökök és a szakadárok dühös támadásaival szemben hősiás lelki bátorsággal és csodálatos állhatatossággal több századon keresztül fenn hordozta és épségben megtartotta./4/

A bosnyák missziókat két felekezett tette nehezekké: a dühös eretnekek és szakadárok, s a pogány törökök. Hogy egyik féllel szemben sem volt könnyű megvédeni a katholicizmust, azt bizonyítja az a körülmény, hogy a démonkosok 47 évig küzdöttek az eretnekekkel anélkül, hogy nagyobb eredményt tudtak volna felmutatni. Meddő fáradozásuk után 1280-ban abba hagyták nehéz missziójukat, s IV. Márton pápa 1291-ben, VIII. Bonifác pedig 1298-ban a ferencrendieket bizta meg a bosnyák patarénok megtérítésével/5/. Ez a térítés oly sok bajjal s nélkülözéssel járt, hogy a Boszniában működő testvérek nem egyszer betegedtek bele missziójukba.

A magyar királyok - mint I. Károly, Nagy Lajos és utódaik, - megtették ugyan tőlük telhetőleg mindent, hogy az atyák térítő munkájukat megkönnyítsék, de sokszor igen kevés sikerrel. Így például I. Károly kegyelméből Bosznia bánjává lett Kotromanics kész volt a király óhaja szerint eljárni az eretnekekkel szemben, -persze ígéretben, - de mikor tette került a sor, politikai okokból nem mert fellépni a bosnyák patarénok ellen. Félt ugyanis attól, hogy szigorú eljárása folytán fellázadnak és a szerb királyhoz pártolnak.

Később az ügyek úgy rendeződtek, hogy a franciskánusok már intézményesen folytathatták térítő munkájukat. Ugyanis maga XXII. János pápa felszólította Károly magyar királyt, hogy- "mivel a heretikusok több különböző helyről a boszniai fejedelemségbe sereglettek", - tekintélyével támogassa Fábián testvért, akit hitvizsgálóul küldött ki./6/.

Nagyobb eredményt azonban csak Nagy Lajos alatt értek el, amikor hatáskörük Bolgárországra is kiterjedt. Szinte legendába illő az a siker, melyet rövid időn belül az országban elértek: 50-60 nap alatt ugyanis "200,000 embert kereszteltek meg/7/. Mégis a nagy reményben, hogy így folytathatják, a szakadár papok és szerzetesek /kalugyerek/ fondorkodásai miatt megakadtak s a térítés nehezen haladt előre. Sőt, mikor Vlajkó, havaselyi vajda hirtelen támadása következtében Bodo, vagy a most úgy nevezett Viddin városa a vajda kezébe került, 1369-ben a szakadár kalugyerek a legádázabb dühvel rontottak az atyákra, hogy a vitatkozásokban ért megszegyenüléseik miatt bosszút vegyenek rajtuk.

Fermendzsin, a bosnyák történelem legnagyobb ismerője,

a Chronicon Gyongyösiense nyomán a következőkép adja elő ezt az esetet:

„Lakott akkoriban - t.i. a város elfoglalása idején,- a városban tiz nagy tökéletességű kisebb testvér, akik naponként vitatkoztak a szakadár papokkal és szerzetesekkel. A város elfoglalásakor a tiz testvér közül öten a keresztények nagy sokaságával a magyar király birtokát képező két erősségbe menekültek, hogy magukat biztonságba helyezték. A fent említett öt testvért a hit ellenségei a templomban imádkozva találták meg s isszonyu dühös támadással egyet kegyetlenül kivégeztek, darabokra vágva őt, a többi négyet pedig összekötözött kezekkel Bozorád király elé vitték. Midőn ezeket meglátták az említett kalugyerek, a katolikus hit ellenségei, örvendezve és őket gunyolva mondogatták: Ime itt van az alkalmas idő a hit felett vitatkozni; most készek vagyunk nektek válaszolni. A szent vértanuk azonban a Szentlélek kegyelme által -amely őket, hogy úgy mondjam, szinte bilincsbe verte,- bátrabbak lettek, a katolikus hitet félelem nélkül védelmezték és tévelyeiket minden erejükkel nagy-bátran megvetették. Az erctnekek pedig, midőn hallották, hogy mintegy elragadtatva az állhatatosságról és a jelen élet megvetéséről beszélnek, megcsodálták őket, de azért dühöngtek.

Mikor tehát a szent testvérek hitőket nem akarták megtagadni, a hitetlenek kérték Bozorád királytól, hogy ölesse meg őket. A király azonban többet törődött a zsákmányolással és a város elfoglalásával, arcát elfordítva tőlük semmit sem felelt. Az ördög ezen szolgálói pedig a szent vértanukat rögtön a városon kívül a Duna partjára hurcolták, s midőn meggyőződtek arról, hogy a hithez való ragaszkodásuktól el nem tántoríthatják őket, fejüket vették. Így a vértanuság pálmájával adták vissza lelköket Istennek. Testük fölé hatalmas fény áradt az égből, s mintegy éneklő gyermek dala hallatszott fölöttük. Utána a Duna kiáradt és az említett négy mártír testét a partra vetette..." Az Ur pedig sok csodával tüntette ki e szenteket./8/.

Az ilyen és hasonló esetek nagy száma a legfényesebben bizonyoságot tesz azon hősiek és emberi erőket szinte meghaladó munkáról és szenvedésekről, melyet a bosnyák test-

véreknak el kellett viselniök a katolikus hitért.

Rendünk krónikás könyve megemlíti még néhány atyát és testvért, kik különböző időben Boszniában a heretikusoktól vértanúságot szenvedtek. Ezek: P. Marochiai Miklós, P. Reginald Benedek, P. Digiadra Gergely, és Fulgentius Tamás laikus testvér./9/.

S V. Miklós pápa is 1420-ban úgy emlékezik meg a boszniai ferehoesekről, mint akik segédkezet nyújtottak a ragusai köztársaságnak a szakadárak és hitetlenek megfékezésében, „akik a keresztények véreben folyton tomboltak, őket üldözték, javaikat jogtalanságokkal illették és nagy kárakra voltak.”/10/.

Ha a hithirdetők nyertek is olykor nagy engedményeket Bosznia uraitól, az is csak addig biztosította fáradságuk gyümölcsét, míg az ország urat nem cserélt. Egyes, félelmet nem ismerő franciskánusnak fellépése egyengette ugyan a hit és egyesülés utját, de hogy a királyok és bánok kétszínűsége miatt mily nagy lehetett a szakadárak és eretnekek tömege Boszniában, azt mi sem bizonyítja jobban Márchiai sz. Jakab eseténél, aki pogánynak nevezvén odahagyta az országot./11/.

A küzdelem a ferencesek és az eretnekek között változó szerencsével folyt addig, míg a török be nem tette a lábát ebbe a szerencsétlen országba. 1453-ban elfoglalta Konstantinápolyt, s ezzel mintegy előre rátette kezét a Balkánra. Nem is késlekedett sokáig, mert már 1463-ban Boszniában tanúzik. Az a szörnyű kegyetlenség, mely utját jelzi, a veleneci köztársaságnak a római császárhoz írt leveléből világosan kitűnik. Így ír ugyanis a boszniai királyság nyomoráról: „A legbölcsebb urnak, a császárnak...Azt a fájdalmat, mely fölséged lelkét, -ugy látszik - a boszniai királyságnak és magának a királynak szerencsétlenségéről szóló hír miatt elfogta, mi könnyen elismerjük. Mert ugyan ki ne fájlalná lelkéből ezt, aki a kereszténység bélyegével van megjelölve? Avagy ki volna képes könnyeit visszatartani, ha látná, hogy a barbárok a keresztényeket részint kegyetlenül lemészárolják, részint a legocsmányabb szolgaságba hurcolják, s ők a gyalázatos ellenség kénye-kedve szerint minden méltatlanságot elszenvednek?”/12/

Valóban rettenetes az, amit a nyáj és pásztorai még in-

kább a töröktől elszenvedtek.

IV. Sixtus pápának 1473-iki levele szerint, -tehát már tíz évre a foglalás után,- sirva panaszkodnak előtte a bosnyákok ferencrendiei, hogy a törökök folytonos betörései és rablásai miatt kolostoraik jóformán mind leégtek, pusztulásra jutottak/13/. De nemcsak a kolostorok, hanem minden így festett akkor ezen a vidéken.

„A katolikus egyház képe Boszniában,- mondja egy boszniai schematismus,- a kegyetlen török zsarnoksága alatt a legszomorubb volt. Ugyanis Krisztust nyilvános tisztelettel illetni mindenképpen tilos és súlyos bűn volt. Ennélfogva a templomokat vagy földig lerombolták, vagy az istentelen mohamedán vallás sajátjának tulajdonították; a kolostorokat pedig felgyújtották, vagy lerombolták. Nem volt elég a zsarnoknak, hogy nem tűrt meg a szent épületek közül egyet sem, hanem még a magánlakásokul szolgáló házak birtoklását sem engedte meg Isten szolgálóinak, akik száműzöttek módjára, álaruhában, életükről soha biztonságban nem lévén, a hívek házaiban voltak kénytelenek rejtőzködni. A hatalmas szent épületekből csupán három kolostor maradt meg egy kis kápolnával, amelyek maguk is inkább földből kiemelkedő kriptáknak, mint szerzetesi kolostoroknak képét nyújtották/14/.

A törökkel csak szaporodott az egyház és a katholicizmus ellenségeinek száma. Míg ugyanis a török hódoltság előtt egyedül az eretnekek ellet kellett küzdeniök, aztán már a török hatalmával is számot kellett vetniök. A török pedig nem védte a gyaurokat, sőt nem egyszer nyújtott segédkezet az ellenük agyarkodó görögkeletieknek. A görögkeleti szerbek ugyanis a körülményekkel megalkudtak, számításból a török pártjára állottak, mert külföldről segítséget nem várhattak. Bennük a törökök is jobban megbiznak s határöreik zöme be-lölkütellett ki. Ezért helyzetök sokkal kedvezőbb volt, mint a katolikusoknak, - s a szerbek inkább elnyomók, mint elnyomottak voltak/15/.

S hogy ezek hogyan aknázták ki előnyösebb helyzetüket, éppen a katolikusok sanyargatására, azt a történelem igazolja.

A török szolgálatában levő szerb határörök 1550-1650 között jobban üldözték es fosztogatták a katolikusokat,

mint maguk a törökök. A görögkeletiek a török patronátus alatt annyira elhatalmasodtak, hogy a pécsi pátriárka a katolikus szlavonitáktól rendes évi adót szedték, sőt a ferencrendi zárdákat is hatalma alá akarta hajtani, és csak 8000 forint váltságdíj lefizetése mellett állott el ezen szándékától./16// Ferrendzsin alapján Karácsonyi hasonló esetet említ, de a meglevő adatokból nehéz megállapítani, hogy vajjon azonos eset-e az előbbivel. Ugyanis a Chronicon azt írja, hogy a görögkeleti pátriárka 1667 előtt Konstantinápolyból/!/ a császár seregével a bosnyák provinciába jött, hogy a katolikusokat vagy a görög rítusra, vagy a török vallásra kényszerítse. - A földühödött nép azonban meggyilita/17/.

Már most, ha ezt az esetet az előbbivel összehasonlítjuk, ahol nem gyilkosságról, hanem csak adószedésről és váltságdíjról van szó, nehezen azonosíthatjuk a kettőt. Ha mégis azonos volna, úgy akkor a „pechjensi” szó Karácsonyi szerint pétyi-t /ipeki/ jelent. - Egvébként a pécsi görögkeleti pátriárkát a török térszerzésével kapcsolatban említik.

---

Jegyzetek: 1/ Nasa Miszao folyóirat XXIX.63.old.-2./ U.o. 64.-4./ Conspetus omnium missionum O.F.M.an.1908-1909. P. Fernandez.Ad Claras Aguas.377.p.-5./ Theiner: Monumenta Hungariae Sacram illustr.I.378.,381.-6./ Ferrendzsin: Acta Bosnae, Zagraviae 1862. 21.- 7./ Karácsonyi: Szent Ferenc rendjének tört. Magy.orsz. Budapest, 1923. I. 208.- 8./ Ferrendzsin: Chronicon observ. prov. Posnae-Argentinae, Zágráb 1890. 11.- 9./ Analecta Franciscana, I 258. - 10/ Acta Bosnae 109.- 11/ U.o.139.- 12/ U.o.254. -13/ U.o.280-281.- 14/ Fernandez: i.o.- 15/ Katolikus Szemle, 1894. 205. -16/ U.o. 210.- 17/ Ferrendzsin: Chronicon, 47. -

/folytatjuk/

Fr. Geofil.

## " A KEDVES GYERMEK."

Sok-sok évvel ezelőtt történt egy régi németországi vár kápolnájában a következő eset. Urnapja volt. Az agg várkaplán szentséges misét mondott. A szent misét azonban megzavarta az ellenséges katonák betörése, t. i. éppen háború dult a vidéken. A tiszteletreméltó aggastyán eléjük sietett és kérte őket, hogy kiméeljék meg az Isten házáat. Egy durva katona azonban sulyos ökölcsapással leterítette az ősz papot, ki pár pillanat múlva meg is halt. A kitett Oltáriszentség védelmében halt meg. A szent Ostya drágakövekkel kirakott monstranciában volt elhelyezve. A közvélemény az volt, hogy a katonák rabolták el a gyémánttal kirakott ciboriummal és a többi egyházi szerekkel együtt.

Bármiképpen is álljon a dolog, tény az, hogy a szent edények valamiképpen eltűntek.

Ezen eset óta egy „ kedves gyermek” szokott megjelenni gyakran a vár folyosóin. Aranyos hosszú haja, szelíd kék szemei és a hosszú fehér köntös, mely testét takarta, tulvilági szépséget kölcsönöztek neki. Nemes arcvonásain kedves báj ömlött el. Beszélni azonban sohasem hallották.

Senki sem félt a „ kedves gyermektől, bár évek óta jelenik meg már a vár folyosóin s tűnik el ismét titokzatos módon. Azt, hogy miért jött s mit akar, senki sem tudta.

A nemesi családnak egyik fitagja, amikor először találkozott vele, durván ráírvált: „ Honnan való vagy? Mit akarsz itt? Mi a neved?” A „ kedves gyermek” piros ajkait azonban egy árva szó sem hagyta el. A különösen öltözött gyermek jobb kezével a folyosó torkába mutatott, mely a kápolnába vezetett. Ez volt az egész felelete.

„ Vagy adsz nekem rendes feleletet, vagy különben..” s az öntelt ifju ezzel megfordult, letette a kezében levő játékszert s felgyürte az inge ujját. Megfordul, de ime, mi történik? Alig hisz szemeinek, a „ kedves gyermek” eltűnt, mintha a levegőbe olvadt volna.

Sok esztendő mult már el, a „ kedves gyermeket” min-

denki ismerte, de ha komolyan vesszük a dolgot, mégsem ismerte senki.

A nemesi család rokonsága célpontnak használta pisztolyozáshoz, de az eredmény itt-ott egy lyuk a falon, amott egy törött tükör, a régi képeken pedig lyukacsok látszottak.

Ilyenkor szomorú árny vonult át arcán, de ő némán hallgatott. Ennyivel fizetett a durvaságokért.

Ismét sok év telt el. Ezalatt próbálgatták ugyan a spiritiszták és mások megfajteni a „kedves gyermek” titkát. de hasztalan.

Egy alkalommal /karácsony este tíz órakor/ ismét megjelent a „kedves gyermek” a vár ebédlőjében összegyűlt fiatal embereknek. Az egyik ifjú szeliden szólította meg: „Szépen kérünk, ó mondd meg, miért jelensz meg annyiszor ezen házban, szólj és mi mindent megteszünk, amit csak kívánsz.”

S a felelet...? Ugy tűnt fel, mintha arcára szelid mosoly derült volna, miközben ajkai e szót formálgatták: „jöjjetek!”. Jobb kezével pedig ismét a kápolnába vezető folyosó felé mutatott.

Az ifjú sereg szó nélkül követte a hívó szót. Félelmetes, sötét utvesztőkön keresztül vezeteti a „kedves gyermek” a társaságot. Szép alakját a sötétben fény övezte körül. Hosszu bolyongás után egy falba épített gyóntatószékhez értek. A gyóntatószéknek azon részén, ahol a gyónók térdelni szoktak, egy díszes faragvány állott, amely egy gyümölcsfűzért ábrázolt, melyet angyalkák tartottak. A fűzér közepén nagy szőlőfürt lógott. A „kedves gyermek” megérintette kezével a fürtöt és eltűnt.

Sok tapogatózás után egy titkos ajtóra bukkantak. Az ajtónyílástól lépcső vezetett a mélységbe. Miként általában az ifjak, úgy ezek is merészek voltak. Egyetlen gyertya fénye mellett leereszkedtek a lépcsőkön. De ime, az utat ismét egy ajtó akasztja meg. Pár pillanatig tétováztak, hogy mitévők legyenek, kinyissák-e az ajtót, vagy ne?... Különös érzés hatotta át őket, mintha megszentelt földön lennének.

„Isten nevében!” szólt az egyik s lassan kinyitotta az ajtót.

Kis szögletes szoba tárult szemeik elé, amelyben kü-



lönböző nagyságu fiókok / sekrestyeszekrények / voltak. Kápráztató látvány ejtette ámulatba az ifjakat. Középen gyönyörű nagy monstrancia állott, mely a gyertya fényét ezerszeresen sugározta vissza. A lunulában még lehetett látni a szent Ostya maradványait. A monstrancia mellett állott a ciborium, a drágakövekkel kivart paláttal.

És...., ó felejthetetlen látvány! - A monstrancia előtt egy összeaszott ifju térdelt. Megismerték, a „ kedves gyermek” volt.

- Vállait hosszú, aranyes haja takarja, testét pedig fehér köntös fűdi, amelyet a por bizony eléggé belepett.

„ Nézzétek csak” - töri meg egyik ifju a csendet, - „ Valami irást találtam.” Az irásból a következő szavakat silábizálta ki: „ Én, Holcbauer Mihály, a vár kápolnájának ministránsa hoztam a monstranciát és a ciboriumot ezen eldugott helyre, mikor láttam, hogy a betörők oly durván ölték meg a szent életű, agg papot. Tudtam, hogy csak megszent-ségtelenítésben fogják részesíteni a Legszentebbet. Véletlenül találtam e szobát s nem szóltam felőle senkinek sem. Itt akartam bevárni a katonák távozását, de a sötétben meglöktem a titkos ajtót s a zár becsapódott. Most meg kell halnom.... De sebaj! Legyen áldott az Ur azért, hogy a Legszentebbet a katonák kezei közül kiragadtam. Ezen tudatban boldogan halok meg. Imádkozzanak értem, hogyha megtalálják.

Ezerhatszázhuszonhét, - Urnapján.

Angolból: Fr. Tarzicius.

## NYÁRI VIHAR.

Dél felé járt az idő. A nap legforróbb sugarait lövelte a nyaralótelepre. Alig lehetett egy embert látni az utcán. Néha egy-egy autó robogott el az állomás felé, vagy a poros országuton, amely a fővárosba vezetett. Fent a sötétkék égen itt-ott könnyű, fehér, fátyolszerű felhő lebegett, mintha valami égi királynő után usznék. Odább a látókör szélén ködszerű barna felhők húzódtak meg csendes némaságban.

A fürdőtől nem messze állott Adamaszky képviselő ur öregedő kastélya. A tikkasztó melegben olyan volt, mintha valami festett kép volna csupán. Nem mozdult semmi. Az ódon park s az évszázados fák a szürke kőből épült kastély a világoszöld színű rácsosablakra felfolyó vadszöllővel nem is sejtették az idegennel, hogy milyen vidám élet folyik a parkban.

Fiuk és lányok oly gondtalan örömmel ütötték a lapdát, hogy aki látta őket önkéntelen arra gondolt, hogy ezeknek legnagyobb boldogságuk a tenniszezés. Az ifju Adamaszky Elemér oly fürgén igyekezett elfogni minden lapdát, hogy néha szinte nem is érte a lába a földet. Ha a lapdát megpillantotta a magasban, már ugrott felé s még ott fönt elfogta a fehér kis jószágot. Fényes szeme ilyenkor csakugy ragyogott a napsugárban. A Linszki fiuk egész másképp csinálták. Nem nagyon törték magukat a lapdáért. Megálltak abban az irányban, amelyben a lapda jött s egyszerűen megvárták, míg ráesik a rakettre. Igaz, hogy sok lapdát el is engedtek.

A vidám játék közben észre sem vették, mily gyorsan szaladt az idő tova. A szép fehér fátyol kevés idő alatt fekete köpennyé változott, s a lusta, barna felhőből gyorsan tornyosuló felleg lett, mely egyenesen a nap felé tartott, mintha csak el akarná homályosítani. Nem is kellett sokáig sietnie. A fekete felleg már elérte a napot, mely egyszerre elhomósosult, és olyan lett a táj, mint amilyennek a gyászoló urihölgyek látják, mikor végony finomságu fátyolukat leengedik a szemük elé. Gyenge, hűvös szél futott végig a mezőkön, fákön, mely felfésülte a tenniszezők haját és megráncigálta fehér ruháikat, mintha el akarta volna őket kergetni.

Nagyon messziről tempa dübörgés hallatszott, mely egy pillanatra megrezegtette még a földet is. Nem volt nehéz kitá-  
lálni a vihar közeledtét. De úgy látszik a fehér ruhás kis  
csapat nem akarja észrevenni mindezt. A soffőr már izgatot-  
tan túlkölt. Nem akarja, hogy sáros legyen az autó. Elég  
azt a portól is megtörülgetni. DE azért volt nyári a vihar,  
hogy hirtelen is legyen. Az is volt. A következő szélhullám  
már nemcsak port hozott magával, hanem esőcseppeket is,  
Ijedten szaladtak az autóhoz. A viszontlátás reményében el-  
bucsuztak Elemértől. Berregés és már messze járt az autó,  
csak egy-egy integető kéz látszott elmosódottan. Elemer állt.  
Szeme elmélázva nézett, de csak egy pillanatig. Még megis-  
mételte: a viszontlátásra. A következő pillanatban gyors  
léptekkel sietett fel a kastélyba. A cselédek ijedten kap-  
kodtak össze mindent a zivatar elől. A dübörgés, meg a ro-  
pogás mind erősebben azót. A villámlás és dörgés pillanat-  
nyi idő alatt követte egymást. Még egy dörrenés csak és egy  
új szélroham és már zuhogott is a zápor. Elemer a lugashoz  
szaladt, hogy megmentse az ott felejtett festőszerszámokat.  
Aztán futott ahogy csak birt, míg fel nem ért a szobájába.

-Bent a szobában csend volt. Ez a szokatlan némaság  
egész lelkében valami ismeretlen érzelmet keltett. Tekinte-  
te még mindig a festmények pihent. Az a bájos fej és az a  
két csodaszép szem, mintha sirna, hogy az eső ráhullt. Szi-  
ve hevesebben vert. Merengéséből hirtelen kopogás zavarta  
fel. A soffőr volt.

Nagyságos fiatal ur - mondta katonásan a soffőr- a  
nagyságos asszonyt Linszkiék meghitták ebédre, engem pedig  
azért küldtek, hogy a fiatal urat is elvigyem.

Menjen vissza és mondja meg, hogy most nem mehetek.

Mert tetszik tudni a vihar miatt,- felelt a soffőr.  
mintha nem értette volna a fiatal ur szavait. Közben szeret-  
te volna fejét megvakarni, hogy hát mégis csak sáros lesz  
az auto. Látszott ez az arcán is. Elemer észrevette.

Hát magának nem mindegy Sándor, akár az üzenetet vi-  
szi, akár engem.

Ha el tetszik menni, akkor nem én viszem. János már  
befogott a kis kocsiba, merthogy a fiatal ur jobban szeret  
kocsikázni.

Hát én nem bánom, akármelyikük megy el, csak ne váras-  
suk őket, ha nem megyek.

A soffőr meghajolt és elment.

Elemér végigsétált a szobán. Az ablaknál megállt. Kint még mindig erőssen zúgott az eső. Az utcán víztócsák állottak, melyekben száz és száz buborék táncolt eszeveszett táncot. A távolban festői szépségű hegyek vesztek el a szürke messzeségben. A zivatartól alig lehetett látni a tájat. Olyan jól esett nézni ezt a zivatartól megszállt, kihalt utcát, amelyen máskor annyian, de annyian tolongtak, különösen az estéli időben. Hiszen belülről az ő lelkében is ilyen zivatartól, kihalt terek ülnek néma csendben. Ugyanis, ha őszinte akar lenni, hát be kell vallani, hogy a sok strandnak, tenniszezésnek, kocsikázásnak, sétának, meg annyi másnak ellenére nem mondhatja, hogy egy percig is igazán boldog. Mindig vele van egy érzés, valami különös borongás, amely nem hagyja egy percre sem zavartalanul boldognak lenni. Olyan üresnek látta az életet. Szeretett volna nem élni. Lelkét valami lehangelő pesszimizmus ülte meg, s levertnek érezte magát. Tekintete az iroasztalon levő régi diákkori képére esett. Drága szép diákélet- suttogetta-. S tekintete visszaszállt elmúlt diákéveire, mikor a vakációt a cserkész táborban töltötte igazi boldogságban. Szíve összeszorult. Szívéből föltört ajkára a dal -hisz nem is oly régen hallotta a kerti szinpadon -, „Hol van a nyár”? Hasztalan volt most a sok féle szórakozás, mert nyugtot nem talált semmiben.

Hiába ül most le a festő állvány elé is, hol máskoroly békével dolgozott. Pedig most is várják tőle a vakáció eredményét, egy szép festményt. De jaj, hiába! Pedig akar. Néhány órákhosszat ott ül az állvány előtt. A nagy gondolatok fájoan törpülnek el, valahányszor ecsetvonásokkal le akarja rajzolni. Olyan ez az érzés, mint az elnyomott nagy vágyak és letört szenvedélyek, melyek sohasem elégítettnek ki.

Pedig szinte sirni tudnak a képen, amikor megvillan lelki szemei előtt, mint fényes villám a sötét éjben. Mintha élne az a magyar nemes, ki megfosztva, megtépve koldusruhában tért vissza hazájába. Most koldus módra ül kastélya előtt és sirva borul a kapu fájához. S annak ellenére, hogy

nem ismerik el az ő nemesi voltát, hazaszeretetét, -hisz az "elvtárs", ki most az ő kastélyában lakik, - nem ismer hazaszerető nemest, mégis nem megy el, nem akar mozdulni, hanem görcsösen ragaszkodik a magyar földhöz, mert tudja, hisz próbálta, hogy "extra Hungariam non est vita". Ez lenne a kép címe is, de hiába a vonás csak nem jön a kezére. Ha könnyezőt akar festeni, gnyos mosolyt kap, ha szeretetet, fehérséget, valami fönséget, nagyszerűt akar produkálni, csak hitvány szürkeség lesz az egész.

De az igazi fájdalmat csak az okozta, Hogyha az egyik eszme kitombolta magát, jön egy másik, még ragyogóbb képü, pazarabb színü, mintha az volna, a menny és föld minden szépsége. De csak azért, hogy összetörje vele tehetetlenségét. Lelkében és szívében százféle érzelem viharzik át, mikor látja lelakiszemeivel a halott ifjút magas ravatalon nyíló őszirózsákkal körüldiszitve. A sok égő gyertya, a sok koszoru mind olyan megható. S a siró édesanya, a könnyező testvérek fátyolossá teszik szemét a nézőnek. De, ha újra és újra megpróbálja is lefesteni ezt a képet, sohasem az, amit akar.

Kint megváltozott az idő. A zápor elszaladt. A nap egészen felszárította a vitzöcsákat. Elemér sétával próbálta enyhíteni bánatát. Nem szólt senkinek. Lement a parkba. Körüljárta a fölelevenedett virágágyakat, majd a nagy víz-esés felé vette útját. Innen a fürdőhöz, majd pedig az állomás felé ment. Az ozondus friss levegő mintha könnyített volna az eddigi nyomott hangulatán. Mikor az állomáshoz ért, épen akkor érkezett meg egy vonat. Ráismert. Ez az ő vonatja. Ezen érkezett meg ő is. Ilyen szép napsütéses délután volt. Akkor is ilyen aranszinben sütött a nap. Az emberek is ép így tolongtak, sűrögtek, forogtak, mint most. De mily más érzéssel nézte most mindezt. Akkor azzal a jó érettségi bizonyítvánnyal a zsebében jött. Mindennek örült és nagyon boldog volt. Most mindaz, amit lát, hall, csak növeli azt a különös, fájdalmas érzést ott bent a szive táján. Beszédes, jól öltözött emberek haladtak el mellette, de az egészből alig vett észre valamit. Merengéséből egy ismerős hang zavarta fel: „Elemér!” Hirtelen odapillantott. Mint az eltikkadt növényzetre az esti harmat, olyan hatást

gyakorolt Elemér lelkéres ez az ismerős hang. A hittanár ur volt. Azzal a biztató, örökké vidám mosolygós szemével, kissé öszlő hajával állt előtte. Mélyen lehajolt az öregedő kezekhez, hogy csókkal illesse. A kedves hittanár ur fiatal fürge-séggel rántotta le s magához ölelte Elemért. Aztán autóra ültek s elrobogtak.

-----

Vacsora után voltak. Elemér és a hittanár ur kint sétáltak a hotel kertjében. Így szokás itt. A fürdőzők és a nyaralók tíz-tizenegy óráig sétálnak kint a természetben. Apró kis fehér kövekkel kirakott uton haladtak, amelyről egy távolabbi kevésbé forgalmas utra tértek. A hotel terraszán, mint máskor is, elbájoló melódiát játszott.

Elemér lelkén még mindig ott ült az a nyomasztó sötétség. Szeretett volna mindent elmondani. De hogyan mondja el? Mivel kezdje? Azzal az igézően szép két szemmel, mely egészen megfogta szívét, a stranddal, vagy a gyötrelmekkel, melyek állandóan kinozzák? Zavartan babrálta kabátgombjait. Végre is nekigyürkőzött s halálmegvetéssel kezdett beszélni:

Tanár ur szeretnék valamit mondani!

A jó öreg pap megfogta gyengéden a karját. Bizalmat kel-tő szeme aggódva mélyedt Elemér tekintetébe.

Nos, fiam, hát azt hiszed, nem vettem észre, hogy mennyit küzdöl magaddal? Hát csak ki vele!

Elemér finom fiatal arcán az érzelmek száz variációja vibrált végig. Anélkül, hogy szemét felemelte volna, elmondott mindent. Azt a két szép szemet, amely sokszor előtte van. S a strandot. Elmondta azt is, amit a Linszki fiuk beszélgettek az egyház szükségletességéről, a papokról s az egész hitről. Elmondta azt a gyötrelmes érzést, mely nem engedi nyugodni egy percre se. Mikor a végére ért, úgy érezte, egy nagy kő szakadt le szívéből. Egy nagyot lélekzett, mint aki hosszú, rossz álomból ébredt. Epedve várta tanára szavait. De mit feleljen ennek a régi kedves tanítványának?, újra elmondja-e azt, amit a gimnázium hatodik osztályában két hónapig tárgyaltak az erkölcs-tanban a Teremtő nagy és fönséges terveiről? Vagy a nyolcadi-ko-s egyháztörténelmet vegye-e elő s minden hitellenes kijelentést? Vagy oxhortácót tartson-e valamely

lelki dolgról.

Nem! Jól ismerte tanítványát, mennyire idealista. Pillanatnyi zavarát egy jóakaró kedves mosollyal palástolta el, mellyel már is talpra állította a szinte kiemelte abból a nyomott hangulatából. Egy percre ebből a rideg mindennapiságból az eszmék magaslatára emelte, mint az öreg sas szakta a fiókáját, hogy ezen a napsütéses magaslaton megfürösse lelkét a nagy gondolatok éltető vizében.

Elemér! Hát már mindent elfelejtettél? Hát leakarsz mondani arról a nagy elhatározásról, amellyel odahagytad középiskolai éveidet? Nem akarsz már az lenni, ami régen, ami után oly lelkendezve futottál? S még sokáig beszélt így. Megmutatta neki a nagy célt a régi fényben, melyet követnie kell s az eszközöket, amivel elérhető.

Távolabb a hotel terraszáról valami csodaszép muzsika hallatszott. Ezüstös hangja úgy sirt, dalolt, énekelt, örült, hogy lelkét szinte a magasba, a csillagos ég felé emelte. De ennél is sokkal szebb muzsika ömlött el Elemér lelkén a hittanár ur szavaira. Ugy érezte, hogy valami csodálatosan megnyugtató érzés áradt szét lelkén. Mintha egy szelíd kéz érintette volna meg homlokát, mely a béke, szeretet és megnyugvás melegségét árasztaná.

Mikor elvált a hittanárjától, mintha minden elváltozott volna. Ugy érezte, hogy forog vele a világ. Lelkében valami csodás fényesség derengett. A vihar elmúlt. Elemér lelkében kisütött a nap. S mint a természetben a zivatar után ózonos tiszta levegő váltja fel a régit, új virágok nyílnak a réten s minden szebb és üdébb, úgy volt ez Elemér lelkében is. Minden szebb lett. Tüzes tervei feszülő életkedve újra visszatért. Boldog. Olyan volt mint egy gyönyörű virág. Pezsgő tavasz dalolja benne egy fiatal élet minden báját, örömét, nagy reményeit és törekvéseit.

A tomboló eszméktől megtisztult agya. Csak egy ragyogott. Nagyon szép volt. A Szüzanya képe. Érezte, hogy ezt le is tudja festeni, amit később meg is tett, és évek múlva hátlából hittanárjának ajándékozta. Sietett hazafelé. Fönnséges augusztusi éj volt. Odahaza minden csendes volt. S Elemér ebben a csendben tért nyugovóra. Édes, békés álom szállt szemire.

fr. Regalát.

## LENNÉK! S VAGYOK..?

" Lennék próféta napvagyó robusztus  
Turistája sak istenes eremnek!"  
Mócs László.

Lennék..!  
Vágyó sóvárgás betűsi lelke,  
Mint vénhejt fát az örlő szuserég,  
S e betűkből, ha néha összehágnak,  
Egy-egy sóhajlás kipereg.  
Hej, lennék! lennék én is, csak lehetnék  
Sóvárgó lelkű turista gyerek  
Köszalója az istenes hegyeknek,  
A napsugár hol végighentereg,  
És napsütésben fürdik az avar,  
Melyen az érett-sárga nyár ragyog,  
És ahonnan messze-messze néznek  
Titkolt örömtől reszkető nagyok...  
Lennék...

De nékem más tisztség jutott.  
Míg mások élnek fönn a Tháboron,  
Addig zilálva fáradok, vigyázok,  
Ne fán két lépcsőt lépjek a fokon,  
Mert vállam terhe kissé nehezült,  
Ha gyorsan lépek hátha visszaránt,  
Míg hogyha óva, csendesen vigyázok,  
Ott leszek még majd fönn a - Tháboron...  
A mindentéltető napot se látom:  
Keresztem csücske arcom árnyba vonta,  
De, hogy keresztem édes jó meleg  
S rajta keresztül Isten Napja rám tűz,  
Azt érzem, élelem csendesen, naponta.

Pécs.

fr. Celestin.



Julius.

13. Délután ünnepélyesen fogadtuk főtitst. P. Vinkovits Viktor Visitator Glist, ki másnap megkezdte a személyes vizitát, ami csak a következő nap ért véget. Fáradtságát fizesse meg az édes Jézus!

16. Szeretettel bucsuzunk filozófus testvéreinkkől, kik az új studiumzárdába, Jászberénybe utaznak. Albin, Cacliszt, Bertalan, Elek és Tivadar testvéreink az új studium úttörői. A közeli viszontlátásig az Ur Jézus segítségét és szeráfi Atyánk áldását kívánjuk testvéreinknek. Velük ment fr. Vilmos absolutus filozófus testvérünk, aki a klerikát vállanyszereelési munkáját vállalta. Gratulálunk. Ugyanazon este fr. Celesztintól is érzékeny bucsut vettünk, ki az egyre veszedelmesebb stádiumba lépő tüdőbaja ellen orvoslást keresve Mohácsra utazott. A betegek égi orvosának segítségért könyörgünk, hogy mielőbb visszatérhessen. A viszontlátásra.

19-20-21. Nagy készülődés a nagykáptalanra, Padlósurozás és a velejáró tisztogatásról, mint a klerikusok hagyományos tisztségéről most se mondunk le. A munka paprikás részén hamar átostunk. 23.-án, hétfőn este megérkeztek a Definitor, 24.-én pedig a guárdián atyák. A skrutiniumok és hivatalos szessziók nehéz munkájának eredményét csendesen és kíváncsian vártuk. Ünnepeles napok voltak ezek még a huszárokká degradált szubdiákonus ~~xxx~~ testvéreknak is. A piros nadrág, csillogó fegyver és bajusz nélküli huszárok seregében is elvagyult a régi nóta: „szép élet a huszár élet”, amidőn a cukorosztogatók egymásnak adták a kilincset. Isten fizesse meg a jó guárdián atyák bőkezűségét.

Salve Pater Minister Provincialis!

A virágdiszbe öltözött folyosókon feszült figyelemmel és fokozódó kíváncsisággal várakozó szerzetes familia előtt jul. 26.-án délelőtt tíz óra körül megnyílt az aula capitularis ajtaja. Megihletődve léptünk a falak közé, a-

hol a Gondviselés keze mutatott irányt a provinciánk jövőjének. P. Szekretárius felolvasta a választás eredményét: Minister Provincialis electus R. P. Oswaldus Oslay....

Te Deum laudamus...Hála neked mennyei Atyánk. Atyát, a te helyettesedet adtad ma nekünk, kinek akaratában a te akaratodat, szavában parancsodat s óhajában kívánságodat látjuk. Te Deumot énekelve az új Provinciálist a templomba kísértük, ahol az előirt imádságok után a főt. P. Vizitátor meleg szavakkal üdvözölte az új tartományfőnököt. Az eskütétel után következett a megható pax, amelyről a gyöngyösi lapok is elragadtatással irtak.

Szeretett jó Atyánk! Meleg szavakkal köszönt a kapisztránus ifjuság, ünnepel a studium theologicum! Fekadoznak a Magyar Umbria virágbimbói, vágyaink s valóságba átmenő reményeink mint zümmögő méhezkék elröppennek eléd is. S te jó Atyánk megértetted e vágyakat. Most még arra kérünk, tekints el gyengességünktől s ne fordulj el tőlünk, hanem terjeszd ki fölénk védőszárnyaidat s akkor rövidesen virágzó, illatós, nap-sugaras Umbriát lelsz körünkben.

28. Délután bucsuztunk el főt. P. Vizitátortól. Fáradozását ezton is köszöni s a Vizitátor Atyát menentőiba foglalja a kapisztránus ifjuság.

30. Főt. P. Kalmár Oszéb dr. új magiszterünk ma érkezett körünkbe, hogy új munkakörét elfoglalja.

31. Főt. Exministeratya Szécsénybe utazott. Szegény szavakkal bucsuzott tőle a főt. P. Provinciális. Az ifjuság is meleg kezesökkel vált meg igazi barátjától. Egyben köszöntjük őt mint új Praefectus studiit s kérjük, tartsen meg bennünket továbbra is szeretetében.

Örömmel köszöntjük P. Oszéb magisztert, kit a Gondviselés küldött körünkbe. Senior testvérünk, fr. Danián tolmácsolta gondolatainkat s örömeinket. Az Ur Jézus minden mesterek mestere áldja meg munkálkodását s adja, hogy soká és jól érezze magát körünkben. P. Magiszter viszont a legnagyobb szeretetéről biztosított bennünket. Az öröm ene pillanatai világos testvéri paxban nyertek befejezést.

Augusztus.

4. Megtartottuk az önképzőköri választógyűlést, mégpedig a következő eredményekkel: titkár os Magyar Umbria szer-

kesztoje ir. AKOS. AIJENI, jegyzo ir. SZILVESZTER, konyvtaros fr. Károly. Isten áldása kísérje fáradságos, de édes munkájukat.

6. Ma bucsuztunk el P. Szolántól, ki a theologia jórészenek lelkiatyja volt. A sok fáradságért hálás köszönetet mondunk. Retribuat Dominus.

9. Egész napos kirándulás a Mátrába. Minden a szokott rendben és módon történt. Jelen volt Főatyánk és P. Szekretárius. A football mérkőzés vállalkozók hiányában elmaradt.

10. Szent Ferenc atyánk szellemében és utmutatása szerint megkezdődik a kollekcio. Nagy munka, de romantikus világ vár a buzgó kollektorokra, mi bizony megemlékezvén szeráfi Atyánk intelméről menjenek bizvást alamizsnáért és nem kell szégyenkezniök" bátran bekopogtunk minden kis hajlékba, talán oda is, ahova nem kellett volna. Az Ur, ki gondozza a mezők liliomát, rólunk is bőven gondoskodott; sok helyen oly szívesen fogadtak bennünket, hogy épülve s hivatásunkban megerősödve tértünk haza.

Szeptember.

1. Az ordinándusok lélekben pünkösdi tüztől égve, magasságok után vágyakozva Egerbe utaztak ordinációra.

8. Ma mutatja be Damján testvérünk az ujszövetség legszentebb áldozatát először. Szülőfaluja Nézsa, ahol emberemlékezet óta most van először primicia, ünnepi díszet öltött. Lélekben mi is ott voltunk s osztoztunk örömében. Nemsokára visszajösz testvérünk a klerikátba, ahol még egy évet töltesz, előkészületül a nagy pasztorációs munkához.

9. Szaléz testvérünk pedig ma mutatja be szentmiseáldozatainak zsengejét Szegeden. Pöt. P. Hermenegild tolmácsolta jókívánatainkat s örömünket, ki egyszersmit szonok is volt. Kedves testvérünk talán visszاسem jasz, gyenge egészséggednek másutt keresel orvoslást. De mi kérjük a betegek orvosát, hogy adja vissza egészségedet, hogy lelked apostoli tüze el ne egjen a visszavonultságban, hanem melegítsen és gyujtson a lelkek fázos, lanyha világában, Dominus te custodiat! Salve!

Fr. Bonifác.

Mig fr. Bonifác rendületlenül bucsuztatta távozo test-

véreinket, váratlanul tőle is bucsut kellett vennünk. Este ugyanis Provinciális atyánk kijelentette, hogy fr. Bonifác és Szilveszter a budapesti Pázmány egyetemre mennek.

10. Miután a szentmisében a Szentlélek segítségét kértük e tanévre, ünnepélyes hangulatban vonultunk az iskolába. Provinciális atyánk színtelenségű magasságok felé vonva lelkünket, ihletett vonásokkal rajzolta meg a tüzes, ferences eszmékért harcoló ferences tanuló ifjúság eszményét.

Hétféle életcél van: az erkölciség, gazgagság, dicsőség, az anyagi ember céljai. A tudomány, művészet, pedagógia, és az abszolútum a szellemi embere. Minket az utolsó érdekel csak; a theologia nem tudomány, hanem élet, amit élnünk kell. Miként a jó orvos, mérnök, művész mindent a saját szemszögéből ítél meg, mi is mindenben a lelket keressük. Levetve a kötelesség rabláncát szeretettel éljük az isteni theológiát. Hősiességet nem kíván tőlünk Főatyánk, csak szeretet.

Ezután elbucsuztunk a P. Provinciálistól, Bonifác és Szilveszter testvérkéinktől. Ugy hisszük, hogy Főatyánk elragadó szavai őket is csak megerősítették azon elhatározásukban, hogy ezután is - mint eddig is - többletet adó, szorgalmas testvereink és többletet adók lesznek.

13. Kirándulás a Mátrába. Gyanus idő, borongós égbelet és bizakodó hangulat. Sietünk, hogy előre vagy elébe fussunk az esnek. Csak itthon ne érjen. Utána eshetik. Tíz óra felé már együtt volt a társaság a szokott helyen. De csakhamar szétszéledtünk. Ket szerencsétlen flótás voltami hanglyába tévedt és mintha csak mecsárban jártak volna, csurcsurások lettek. Ezek hat a tűzhöz ultek s általános derűtelenség közepette élvezték a romantikus csatangelés átkövetésének nyeit. Az ebéd kitűnően ízlett. Még az ég is „kiborult”.

Hazajövet már melegünk is volt. Utközben nagy örömmel vettük tudomásul, hogy ezután többször lesz ilyen kirándulás. Csak jó idő legyen!

16. P. Lector Cyprián és P. Kornél nevenapja. A senior megmenekült a beszéd elmondásától, de imáink és jókívánataink így sem vesztettek hatásukból.

20. Ma megfogadtuk Főatyánk tanácsát : kivonultunk csalágyökereket szedni. Ugyanis annyi nyavalvas van már

a klerikátban, hogy P. Magiszter szerint maholnap körházzá lesz klerikátunk. Az orvosi tanácsra adott házi orvosság azonban igen szurós s azért máskor jobban felfegyverkezünk.

-----

Orömmel közöljük, hogy fot. P. Provinciális jószágából lapunknak következő száma új, diszes és végleges formában jelenik meg.

Kérjük munkatársainkat, hogy cikkeiket lehetőleg még november elejére küldjék meg. A legközelebbi szám újkor jelenik meg.

-----

## TARTALOM.

Hosanna!.....	157.
A szentáldozás./ fr. Ignác/.....	158.
Marchiai sz. Jakab./fr. Kapisztrán/.....	165.
Akik Ferenc nyomdokain jártak./fr. Ipoly/.....	172.
S bosnyák missiók történelméből/fr. Teofil/.....	178.
"A kedves gyermek"/Angolból fr. Tarzicius/.....	185.
Nyári vihar. /fr. Regalát/.....	188.
Lennéki... S vagyok?./fr. Celestín/.....	194.
Krónika.....	195.

